31 aar — N. 348 Prijs per nummer : voor België 3 centiemen, voor den Vreemde 5 centiemen Telefoon : Redactie 247 - Administratie 2845 Zaterdag 25 DECEMBER 1915

Drukster-Uitgeefster
Sam: Maatschappij HET LICHT
besturender
P. DE VISCH. Ledeberg-Gent

. REDACTIE . .
ADMINISTRATIE
HOOGPOORT, 29, GENT

VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.

ABONNEMENTSPRIJS
BELGIE
Drie maanden . . . . . fr. 3.25
Zes maanden . . . . . fr. 6.50
Een jaar . . . . . fr. 12.50
Men abonneert zich op alle postbureelen
DEN VREEMDE
Drie maanden (dagelijks verzonden) . . . . . fr. 6.75

VREDE OP AARDE !!!

Op 25° December is 't Negentien Honderd zestien jaren geleden, volgens de heilige geschiedenis aan de wereld leert, dat bij de geboorte van den Messias, te Bethleem, een engelenkoor, aan de herders die hunne kudde bewaakten, van uit het hemelruim de blijde boodschap van de geboorte van den verlosser der menschheid verkondigden en Vrede zij op Aarde, aan alle menschen die van goeden wil zijn, verzekerde.

Deze dag wordt herdacht, door heel de kristenheid, als een der bijzonderste en belangrijkste episoden uit de kerkelijke geschiedenis, door de arme gelooVige lieden in 't prevelen van gebedens, door de bezitters en nietsdoeners, een weinig op bovengenoemde manier, maar eveneens door 't koopen en geven van Kerstgeschenken, waarvan de waarde veelal zou opwegen, om de thans in de diepste ellende gedompelde massa, voor langen tijd van honger te vrijwaren.

Door alle soort godsdienstpredikers, wordt aan de gelooVigen, op dien dag, in daartoe op voorhand bereidde aanspraken, van op den kansel, die gebeurtenis voor oogen gehouden, en met dezelfde beslistheid, als over 1916 jaren, het Engelenkoor, zulks deed aan de herders wien zij de blijde boodschap brachten, verzekeren de priesters aan hunne aanhoorders «Vrede op Aarde aan de menschen die van goeden wil zijn».

Bittere ironie! Wreede spotternij! De heele wereldgeschiedenis is als bezaaid met roode mijlpalen, die de jaartallen aan duiden, waarop eene oneindige reeks oorlogen en moorderijen plaats hadden, d'eene al bloediger en vernietigender dan de andere, heele rassen en volkeren uitroeiende oorlogen, waaronder er waren regelrecht door de Kerk uitgelokt, of waar zij een ruim aandeel schuld in had.

Het is eene geschiedkundige opeenstapeling van barbaarschheden en onmenschelijkheden met voorbedachtheid voorbereid, en dit heel dikwerf voor de nietigste reden.

Typieke werkelijkheid. Na negentien eeuwen kristendom en vooruitgang der beschaving, na negentien eeuwen prediken van Vrede op Aarde, na 't meest bombastische medegekwansel van kerkelijke en burgerlijke lollekensmannen, is er nooit minder vrede, en meer vijandschap geweest, dan op heden.

Verleden jaar, op Kerstdag, wierden de stemmen der priesters en andere predikers die in de kerken, Vrede op Aarde verkondigden, verdoofd door 't gebrom der ontelbare kanonnen, mitrailleuzen en geweergeknetter, door 't gehuil der elkander verdelgende strijdenden, 't gekerm der om erbarming smeekende gekwetsten, 't gekreun der stervenden die van de reusachtig lange bloedige slagvelden opstijgde, als een massa volkeren protestkreet tegen de leugenachtige bewering der kerkmannen, en de volslagen machteloosheid der Kerk zelf.

Een jaar is heen gevlogen, een jaar van vernietiging, van verderf, van ramp en wee, van volksuitputting en zedelijke ontaarding.

Stroomen bloed zijn vergoten, honderd duizende menschenlevens verloren, weduwen en weezen gemaakt, vruchtbare gewesten verwoest, Europa is een onmetelijk slachthuis geworden van menschenvleesch, den dag van 't einde is al zoo min te bepalen, als dezen van 't laatste oordeel.....

Volgens wij in de bladen, die we mogen lezen, konden bestatigen, heeft de Paus verleden jaar, bij de oorlogvoerenden voetstappen gedaan, om op Kerstdag de wapens te laten rusten, maar de invloed van de Kerk en van haar opperhoofd is zoo beperkt, dat daar niets van in huis gekomen is, erger, de rots van Petrus wordt heen en weer geschud als een onschuldig kaartenhuisje, zonder blutsen of builen, zal ze niet uit dit Internationaal geharrewar komen.

Op 25° December e. k. zal 't liedje van de Vrede Aarde, niet minder hard klinken bij de in den diepsten rouw gestootene weduwe en weezen, moeders en vaders, broeders en zusters, zal dit de nog bloedende wonde opnieuw openrukken, maar vast en zeker, bij velen de overtuiging vastzetten, dat men in deze omstandigheden nog den triestigen moed heeft met hen een loopje te nemen.

Vrede op Aarde. In de huidige kapitalistische wereld, beheerd en geregeerd door de vertegenwoordigers van 't Gouden Kalf, zal de beweging tegen den oorlog altoos tegen den onwrikbaren hinderpaal stooten, gerugsteund door de Kerk die steeds met de machtigen der aarde meeheult.

Men gruwelt er van bij een overzicht van de huidige oorlogsgebeurtenissen, wanneer men vaststelt wat de voorgegeven oorzaak is van 't begin van de huidige wereldkrijg, en de verschillende etappen zijner uitbreiding, om welke reden. Millioenen menschen van alle politieke en godsdienstige gedachten met 't staal in de vuist, tegen elkaar opgejaagd worden, en als wilde dieren, elkander naar 't leven staan, dit alles geschoteld en gelepeld door een handvol hardvochtig, koel en berekende diplomaten, veelal buiten wete van het volk.

Wie de kwaal wil vermijden moet met vaste hand de oorzaak wegnemen, in dees geval is 't kapitalisme met zijnen onverzaadbare veroveringshonger en inpalmingszucht, gesteund door zijne finantieele oppermacht in 't bezit van all wetgevende lichamen, de eenigste oorzaak van elken oorlog, en 't proletariaat, die 't meest door den oorlog te lijden en er niets bij te winnen heeft, zal enkel den oorlogsgeesel kunnen uitroeien, als 't zich over de heele wereld heen, meester maakt van al de faktoren die nu in d'handen van 't kapitalisme de middels vormen om oorlog te spelen als 't met hunne belangen overeenstemt, daarbuiten is 't al van : bedriegt den boer.

Jos. Coole.

De Straat

Ik neem dag in dag uit, bij gaan en komen aan en van mijne bezigheden, bijna altijd denzelfden weg.

Zooals 't gebeurt met iets dat men dikwijls ziet, raak ik zeer vertrouwd met het uitzicht der straten.

Zij zijn mij eigen kennissen geworden, nu eens stil als ingedommeld, dan weer woelig en luidruchtig als eene markt.

Ik slenter ze door des morgens, nuchter, loom na gezonden slaap, schoorvoetend wandelend met heimelijke, bespiedende verrukking hun ontwaken gadeslaand.

Stilaan verliezen ze hunne nachtelijke frischheid en kalmte, de dag met zijne stofwarrelende drukte neemt ze terug in bezit.

In de vroege morgenschemering, 's zomers, teekent de zon gouden vlekken op daken en gevels, weerkaatst zich in de ontblinde glasramen, siert ze met schitterende kleuren. Hier wordt eene huisdeur geopend, daar eene kamer gelucht. Een poesje snelt fluweelig-pootend de straat over, gaat goeden dag zegen aan het buurkatje dat, op de stoep gezeten met begeerige oplettendheid, staroogend het dartel gefladder der musschen volgt.

Dan komen hier en daar, de melkboeren aangereden, soms nog half ingedommeld, schokkend en stootend in hunne groene, primitieve wagens. Uit spraak, houding en kleeding, kortom, uit gansch hun persoon spreekt de gehechtheid aan verouderden slenter. Op hunne ernstige, strakke gezichten staat de stempel der afhankelijkheid, het ootmoedig, lijdzaam torschen van hun lot.

Ze zijn als de ruwschorsige knotwilgen op het land, koud, zwijgend en gesloten. Hun diepe ernst, het zware werk maakt hen doorgaans ouder dan ze werkelijk zijn. Het moge stormen in de maatschappij, haar golfslag bereikt hun niet; waar rondom hunne woonplaatsen alles poëzie is, leven ze nog altijd het ruwe, denkbare leven der oermenschen.

Eerst later in den morgen krijgen de straten hunne volle drukte, wordt het er als in een mierennest. Dan kruisen zich alle soorten voertuigen, de kar van den voddenraper, de tram met schille bel, de sierlijk sluipende auto. De menschen wemelen er tusschen, bezit nemend van het algemeen domein.

Dan kijkt de straat weer vreemd naar al dat geloop. Zij bezit zich zelf niet meer, is overgeleverd aan al dat dagvolk welk, zonder zich om haar te bekommeren, zijn zaken doet of zijn tijd zoek maakt.

De huizen staren zwijgend toe, sommige met ernstige, stoere, afkeurende uitdrukking, anderen met lachend, levend aanzicht.

's Middags wordt de straat moe, heeft het benauwend warm, vraagt verpoozing. Ze neemt haar dutje, de oogen half gelooken.

Ze blijft onverschillig dommelen, soms half opgeschrikt onder den haastigen stap van een laatkomer, welke zich naar het werk spoedt.

Zóo soezelt ze genoeglijk in zalig nietsdoen, gestreeld en geblakerd door de zon, rustend in hemelsche schittering.

Plots, bij schooluitgang, wordt ze door de lachende jeugd gewekt. De guiten bestormen juichend haar plaveisel, doen het dreunen onder hunne heftige, korte stappen.

Ze wordt overrompeld, in niets ontzien door 't vroolijk volkje. Zorgend tuurt ze jes, stoepen en huisportalen aan hare kleinaar hun spel, doet eraan mee, biedt hoekne bende en galmt hunne vreugde tot boven hare daken.

Zoo leeft ze mee tot na het eerste donker, tot de verlichte vensterramen het vage duister terugdringen en tal van lichten achter de glasramen elkander zoeken.

Toch blijven groote schaduwvlekken op de straat, geheimnisvolle plaatsjes, waar de kinderen elkander hunne philosofie toevertrouwen, waar ze, geborgen onder den nachtelijken sluier, het hart bevangen door vrees en oerbied, in spannende verwachting luisteren naar vertellingen uit het droomenrijk der kleinen.

Zóo komt de straat aan het einde van haar dagelijksche leven. Zóo ziet ze in zwijgend weten naar alle tooneeltjes welke zich in oneindige verscheidenheid, aan haar ontrollen.

Bij 't nachtelijk uur, als ze boven haar, als lachende getuige de maan heeft, als bijna alle lichten gedoofd zijn, bespiedt ze, de oogen dichtknijpend, het zwerven van bandeloze katten en honden, welke overdag heel zedig braaf te huis zijn gebleven; ook wel de drentelende, verliefde paartjes, elkaar trouw voor het leven zwerend en droomend van komend geluk.

Ik zou toch wel eens haar indrukken over het leven willen kennen.

Ah, ja, 't is misschien waar dat ze die niet heeft.

Cluckers Guill.

En na den Oorlog?

In de engelsche Gemeentekamer heeft men zich eergister zoowat op het onverwacht en oppervlakkig bezig gehouden met de reeds brandende kwestie der maatregels die zullen dienen genomen te worden om zoo spoedig mogelijk na den oorlog de orde te herstellen en te trachten dat het burgerlijk leven in het algemeen zijn gewonen gang herneme.

Lord Parker meende dat de eerste kwestie, die zich vooraan op den voorgrond zou komen dringen, deze zou zijn van werk of middels van bestaan te bezorgen om de millioenen en millioenen soldaten die zoo plots van het front zullen terug keeren, alsook van de duizenden en duizenden werklieden die thans gebruikt worden in de munitiefabrieken en die volstrekt zonder broodwinning zullen vallen, Hij meende dat men daarop van stonde afaan de heele aandacht der regeering moest vestigen en dat deze daarbij in de eerste plaats moesten denken aan hare koloniën en de volksplantingen die er kunnen ondernomen worden (?).

Lord Crewe, na er bijgevoegd te hebben dat men in de eerste plaats ook zal te zorgen hebben voor duizenden en duizenden invalieden, weduwen en weezen, gaf de verzekering dat de engelsche regeering zich met dat alles sedert meer dan een jaar in het bijzonder bezig houdt en dat zij zelfs eene bijzondere commissie aangesteld heeft die druk werkt aan een volledig plan om onmiddellijk na den oorlog overal de volledigste orde te herstellen en werk te bezorgen aan allen die er zullen noodig hebben.

Lord Newton, de minister van den Arbeid, wees er op dat de zoogenaamde demobilisatie slechts zeer langzaam zal kunnen doorgevoerd worden en dat men daarbij onvermijdelijke groote moeilijkheden zal ontmoeten. De naar huis gezonden soldaten zullen voor het minste vier weken verlof moeten bekomen met volledige soldij en vrij verkeer langs spoor- en vaartwegen. Eene aanzienlijke meerderheid naar huis gezonden soldaten zal zelfs recht hebben op een pensioen dat hen minstens voor een jaar in staat stelt om onbekommerd te leven zonder werken.

Lord Landsdowne wees nog op veel andere moeilijkheden, maar hij meende dat men die spoedig zal kunnen te boven komen als men er kan in gelukken de vrouwen als voorheen te gebruiken in de fabrieken en in de werkhuizen.

Van eenige raadpleging der werkmansvertegenwoordigers over deze brandende kwestie is er bij de edele lords geen spraak geweest en zoo kan men de gehouden bespreking voorloopig beschouwen als hebbende geene plaats gehad.

De achteruitgang van het bevolkingscijfer in Frankrijk

Ribot, de Fransche minister van fisciences morales et politiques. Deze academie heeft dezer dagen haar jaarlijksche openbare vergadering gehouden en niettegenstaande de verpletterend zware taak, die Ribot als minister thans te vervullen heeft, heeft de oude heer er op gestaan de in deze vergadering gebruikelijke redevoering te houden.

Ribot heeft daarbij mededeeling gedaan van een bij de academie ingekomen verhandeling van Colson, getiteld: De taak van morgen.

De vraagstukken, waar Colson zich voornamelijk mee bezighoudt, zijn er twee, die levenskwesties zijn voor Frankrijk: de achteruitgang van het bevolkingscijfer en het alcoholisme in Frankrijk.

Ribot heeft bij de aankondiging van Colson's verhandeling in verband hiermede het volgende gezegd:

Een samenstel van wetten, geheel doordrongen van de opvatting, dat de burger, die een voldoend aantal kinderen grootbrengt om het voortbestaan van het ras te verzekeren, zijn plicht vervult en dat hij, die zich aan dien plicht onttrekt, bij zijn land in de schuld blijft staan en zich in een anderen vorm van die schuld zal moeten kwijten, kan en moet in den geest van het volk een algemeene opvatting wekken, die gunstig is voor de stijging van de geboortens.

De academie heeft zich gaarne aangesloten bij Colson's uiting van vertrouwen in de middelen over welke de wetgever beschikt, den dag na een groote beroering, om invloed te oefenen op de zeden en uitslagen vast te leggen, die zonder zijn tusschenkomst mogelijk slechts voorbijgaan en onzeker konden zijn.

Maar het is niet voldoende, wil men toeneming der bevolking bevorderen, wijziging te brengen in den stroom eener meening die de geboorte van veel kinderen beschouwt als een ondragelijken last, bijna als een ongeluk en een fout van de ouders. Er zijn nog andere sociale wonden te genezen, waardoor de toekomstige geslachten in hun leefbaarheid bedreigd worden. De wonde die de laatste jaren van de negentiende eeuw het snelst en het meest onrustbarend heeft voortgewoekerd is het alcoholisme.

Ik hoop, zeide Ribot ten slotte, dat wanneer deze kwestie bij de Kamers in behandeling komt, de vertegenwoordigers van het land zich boven kleine overwegingen zullen weten te plaatsen, die zeer dikwijls beletten het algemeen belang te zien en dat hun besluiten even flink zullen zijn als het gevaar groot is.

Een en ander over Maten en Gewichten

Voordracht
gegeven op Donderdag 9 December 1915, door PAUL WYNANTS, onderwijzer

(Eerste vervolg)

II

De groote verscheidenheid van stelsels en maten leverde zulke talrijke moeilijkheden op, werkte zoo verlammend op de handelsbetrekkingen dat dikwijls de behoefte werd gevoeld eenheid te brengen in maten en gewichten.

De eerste, die de noodzakelijkheid daarvan besefte, was Karel de Groote. Hij voerde in zijn uitgestrekt rijk een bepaald stelsel in, dat algemeen en verplichtend was. Overbodig te zeggen dat na hem zijn besluit een doode letter bleef, en dat de plaatselijke stelsels weer in zwang kwamen. Overigens, het leenstelsel was weinig geschikt om de verstandige, wijze maatregels van den grooten keizer te doen blijven duren. Ieder leenheer of leenman was almachtig in zijn staat en had dikwijls alle belang om de verwarring in het openbaar matenstelsel te bestendigen en te vermeerderen.

Verschillende vorsten, waaronder wij aanstippen: Filips de Schoone, Lodewijk XI, Frans I en Lodewijk XIV deden vruchtelooze pogingen om te verhelpen aan de veranderingen die de maten sedert Karel den Groote hadden ondergaan.

In het jaar 1670 stelde de Fransche sterrekundige Jean Picard, voor — kort nadat hij een graad van den meridiaan had gemeten — eene radikale hervorming te brengen in de maten en gewichten, en als uitgangspunt te nemen de lengte van den slinger, waarvan iedere schommeling den duur heeft eener seconde.

* * *

De slinger is een zwaar lichaam hangend aan een draad, waarvan het andere uiteinde is vastgemaakt. Dat toestel maakt, in beweging, slingeringen die denzelfden duur hebben. De slingerwijdte heeft geen invloed op dien duur, alléén de lengte van den slinger. Door nu de lengte van den slinger zoodanig te regelen, dat eene schommeling den duur krijgt eener seconde, zal men de lengte eenheid hebben gevonden. De lengte van den seconde-slinger is nagenoeg 0.993 m.; die van Freycinet vastgesteld op het eiland Rawak, bij den Evenaar, (0° 1′ 35″ ZB) heeft eene lengte van 0.99096; die van Sabme op Spitzbergen gemeten (79° 49′ 55″ NB) geeft 0,99605 m.

Stellen wij terloops vast dat de lengte van den seconde-slinger toeneemt van den evenaar tot den pool en een der bewijzen vormt van de afplatting der aarde.

De lengte van den seconde-slinger werd dus eerst voorgesteld en komt dan ook zeer dicht bij onzen meter. Moest onze meter bij toeval verdwijnen dan zou het tamelijk gemakkelijk zijn hem met behulp van den slinger terug te vinden.

* * *

De gehechtheid aan den ouden sleur, aan de ingewortelde gewoonten waren te sterk en... het voorstel van **Jean Picard** werd verworpen. Ondertusschen namen de commercieele verhandelingen meer en meer uitbreiding, maar tegelijk werden de ongemakken en nadeelen, voortspruitende uit den verwarden toestand der maten, sterker en sterker gevoeld.

In het jaar 1788 werd in de **Generale Staten** van **Frankrijk** de kwestie der vereenvoudiging gesteld, en kort daarna werd het voorstel tot hervorming van den prins de **Talleyrand, door de Nationale Vergadering** gestemd.

Om den onderlingen naijver der volkeren te vermijden en alle beletsel tot algemeene aanneming weg te nemen, besloot men geen der bestaande matenstelsels te aanvaarden, maar de elementen te zoeken voor eene duurzame en wederlandsche hervorming. Als basis van het nieuwe stelsel zou men eene afmeting zoeken die eenvoudig en onveranderlijk was, en van aard te kunnen wedergevonden worden, nu en altijd. Men vond het tevens noodzakelijk aan de nieuwe afmeting niet alleen de vlakte — en ruimte maten te verbinden, maar ook de gewichten en munten. Weer dacht men aan het stelsel van Jean Picard en...

III

...den 8n Mei 1790 beslist de **Fransche Constitutie** dat eene commissie van geleerden, aan te duiden door de «**Academie van Wetenschappen**» zou gelast worden de lengte te meten van den slinger die de seconde slaat op den 45n breedtegraad. Het decreet bevatte tevens een verzoek aan de regeering om den koning van Engeland te vragen, dat eene commissie van de **Koninklijke Maatschappij van Londen** zich zou aansluiten bij de Fransche om samen de nieuwe basis vast te stellen en er het gebruik van aan te bevelen. Lagrange, Laplage, Monge en Concordet waren de Fransche leden.

De beroering, die toen in Frankrijk heerschte, was de reden of de uitvlucht waarom de Engelschen zich terug trokken.

Daar het te vreezen was dat de landen, niet doorsneden door den 45n breedtegraad, het stelsel met de slingerlengte als basis niet zouden aannemen, besliste de Fransche commissie, die nu vrij was, dat het verkieslijker was den **meridiaan** te meten.

* * *

De meridiaan is een cirkel die door de twee polen loopt. Iedere plaats op aarde heeft haren meridiaan. Al de meridianen zijn gelijk in lengte.

De richting van den meridiaan wordt gegeven op een waterpasvlak door de schaduw van een schietlood dat aan de zon is blootgesteld op het ware middaguur. Van af den evenaar telt men langs een meridiaan of middagcirkel 90° Noorder- of Zuiderbreedte, naar gelang men zich naar den Noord- of Zuidpool richt.

* * *

Het bepalen der lengte van een meridiaan was niets nieuws. De oudheid had ons reeds afmetingen nagelaten van een graad van een middagcirkel, dat is dus van het 360ste deel van den omtrek der aarde over de twee polen.

276 jaar voor Christus werd die lengte berekend door den Griek Eratosthenes. Ongelukkiglijk is ze uitgedrukt in stadies en de juiste verhouding van de stadie tot den meter is onbekend. Hetzelfde geldt voor de metingen gedaan in Egypte in de 9e eeuw op last van een khalief.

In de 16e eeuw was **Jean Fernel**, doctor van Hendrik II, de lengte van een graad door het getal toeren te tellen gemaakt door de wielen van zijn rijtuig. Ofschoon ongelooflijk gaf die manier een zeer merkwaardigen uitslag.

In het jaar 1680 werd het meten van den meridiaaan door den Nederlandschen wiskundige **Huyghens** voor het eerst als basis van het matenstelsel voorgesteld.

* * *

Den 17 Maart 1791 werden Borda, Méchain en Delambre dus gelast met het meten van het deel van den meridiaan, gaande van **Duinkerke** naar **Montjuy** bij Barcelona of nagenoeg 10 graden (9° 40′ 25″).

Dat werk, dat reusachtig werk ging met de grootste moeilijkheden gepaard. Men bedenke slechts dat de te meten lijn de volmaaktste rechte lijn moet zijn, dat zij honderden kilometers lang is, loopt over bergen en dalen, steden en bosschen.

De jonge republiek had tal van gronden tot nationaal goed gemaakt en het is dan ook niet te verwonderen dat de geleerden overal door de opgehitste boeren voor verdachten werden gehouden, dat hunne signalen dikwijls werden verwoest, dat zij dikwijls beleedigingen en mishandelingen hadden te verduren en dat zij meermaals gevaar liepen te worden gedood.

Trots al die wederwaardigheden gelukten zij erin hun werk tot een goed einde te brengen: het had zeven jaren geduurd.

(Vervolgt.)

ONS ZONDAGSBLAD

Naast het slot van Zetternam's **Mijnheer Luchtervelde,** wiens heruitgave zooveel genoegen deed, komen in 't nieuw verschijnend nummer van 't Letterkundig Bijblad ook belangrijke bijdragen voor.

Wraak is het derde Verhaal van den doode jongen. Het eenigszins mismoedig temperament van den jongen schrijver is hier weer niet te ontkennen, maar daarnaast zullen de lezers al de letterkundige hoedanigheden van A. M. Minne terugvinden.

Werkers G. leverde eene studie over den Havelaar van Multatuli. Zijn opstel is zeer leerrijk en tevens boeiend. Het is daarenboven versierd met een portret van den Nederlandschen schrijver, naar het medaillon van beeldhouwer Dupuis.

In **Kerste Nacht** zullen de lezers een eigenaardig, dichterlijk verhaal vinden van G. de Vos.

De **Open Brief aan een dooden Hond** eindelijk, is weer een jeugdherinnering van den gevierden Aug. Hendrikx. Evenveel genoegen zal zij doen als zijn **Sulkeren Mulsje,** zijn **Eerste broek,** zijn **Verloren Zoon.**

Het Zondagsblad is bij al de verkoopers van « Vooruit » verkrijgbaar. Het nummer kost 5 centiemen.

Europeesche Oorlog

In West-Vlaanderen en in 't Noorden van Frankrijk

Officieele telegrammen :

GROOT HOOFDKWARTIER, 23 Dec.

Westelijk oorlogsterrein :

In den hardnekkigsten kamp herveroverden de dappere regimenten van onze 82ste landweerbrigade gister de kruin van den zoogenaamden Hartmannsweilerkopf. De vijand onderging daarbij buitengewoon zware, bloedige verliezen en liet 23 officieren met 1530 man als gevangenen in onze handen. Met de opruiming van eenige stukken loopgraven langs de noordelijke helling, waarin fransche troepen nog nestelen, zijn wij aan den gang in goede voorwaarden.

De in het fransche dagbericht van gisteravond meegedeelde bewering, dat er op 13en December in de gevechten om den Hartmannsweilerkopf 1300 Duitschers gevangen genomen werden, is ten minste met den helft overdreven. Onze gezamenlijke verliezen aan dooden, verwonden en vermisten bedragen, voor zoover wij alles thans kunnen overzien, zoowat 1100 mannen.

Oostelijk en Balkan-oorlogsterrein :

Geene gebeurtenissen van belang.

Opperste Legerbestuur

Uit Fransche bron

LONDEN, 23 Dec. (Reuter): Het communiqué uit Parijs maakt melding van een steeds toenemende werkzaamheid der artillerie. Hevige duels hadden plaats in Artois en vooral in de buurt van Loos en Givenchy.

In Champagne joegen de Franschen eene optrekkende vijandelijke troepenmacht riteen en vernielden zij een spoorweg, dien de vijand veel gebruikte.

Even groote bedrijvigheid heerschte in Argonne, waar de Franschen een munitiedepot in de lucht lieten springen.

Het Fransche artillerievuur vernietigde Duitsche loopgraven in het bosch van Hannonville bij St-Mihiel, terwijl ook eenkrachtig met mitrailleurs bewapend blokhuis ineen geschoten werd.

Een Fransch luchtescadrille heeft Mulhausen gebombardeerd.

Uit Engelsche bron

LONDEN, 23 Dec. (Reuter): Het Persbureau deelt het volgende legerbericht uit het Hoofdkwartier mede: Wederzijdsche hevige beschieting in de buurt van Ypren. Heden werd een aanval met handbommen bij de steengroeven van Hulluch afgeslagen.

Gisteren hadden er 44 aëroplane-gevechten plaats; twee vliegtuigen van den vijand werden genoodzaakt om achter hunne linies te landen. Een onzer aeroplanes wordt vermist.

De gevechten om de trechters, door Duitsche mijnen tegenover Armentières geslagen, zijn voortgezet. Sedaag en vanavond heeft de vijand twee felle aanvallen gedaan om ze te bezetten, doch na hevige bomgevechten zijn beide aanvallen afgeslagen.

* * *

De oorlog tusschen Italië en Oostenrijk-Hongarije

Uit Oostenrijksche bron

Weenen, 23 December. — De algemeene toestand is onveranderd. In Judicarien kwam het ook gisteren tot heftigeren artilleriestrijd. Aan het Kustlandsch front werd op Podgora een aanval van een Italiaansch bataljon afgeslagen.

Uit Italiaansche bron

ROME, 23-12-15. (Officieel): In het Ledro-dal hebben de vijanden, ondersteund door een hevig geschutvuur een aanval gedaan op onze stellingen op den Monte Cocca, ten noorden van het Ledro-meer; zij werden echter door het vuur onzer troepen afgeslagen.

Een aanval bij verrassing, welke door vijandelijke afdeelingen waarvan de soldaten in witte jassen waren gestoken, op onze linies in de streek van Millegrobe op de vijandelijke afdeelingen, op onze linies in de streek van Millegrobe op de hoogvlakte tusschen de Torre- en Asticodalen beproefd was, werd ook afgeslagen.

Op het overige deel van het front hadden artilleriegevechten plaats.

* * *

Aan de Russisch-Poolsche Galicische grens

Uit Oostenrijksche bron

Weenen, 23 December. — Geene bijzondere gebeurtenissen.

Uit Russische bron

PETROGRAD, 23 Dec. (R. P. T. A.) Officieele mededeeling van den generalen staf:

In de streek van het gehucht Widzy onbelangrijke ontmoetingen met kleine afdeelingen van den vijand.

Te Dobronowitsze, ten Z. O. van Zelesziki, liet de vijand voor onze loopgraven twee mijnen springen en trachtte vervolgens de trechters te bezetten. Hij werd echter teruggeworpen.

In de Oostzee hebben wij op 17 December den Duitschen kruiser « Bremen » en een torpedoboot in den grond geboord.

* * *

De oorlog op den Balkan

Uit Oostenrijksche bron

Weenen, 23 December. — In de streek van Tepca werd eene nog in de rotsen van den noordelijken Tara-oever verborgen gebleven kleine Montencgrijnsche afdeeling na korten strijd gevangen genomen. Anders niets nieuws.

* * *

De strijd om de Dardanellen

Uit Turksche bron

Konstantinopel, 23 December. — Aan het Irakfront bij Kut el Amara beorde onze artillerie twe vijandelijke monitoren in den grond en vercorzaakte door eenen voltreffer eene ontploffing op een anderen monitor. Onze troepen naderden op het gansche noordfront de pikdraden der versterkte vijandelijke stelling.

Aan het Kaukasusfront kostten de vijandelijke aanvallen in de streek van Id op 20 December den vijand een verlies van acht officieren en 300 man, terwijl onze verliezen slechts een derde van dit getal bedragen.

Aan het Dardanellenfront bij Seddil Bahr gedeeltelijk artillerie-, bommen-, en luchttorpedogevechten. Onze batterijen aan de Anatolische kusten der zeeëngte beschoten gunstig Mortoliman en de landingsplaats van Tekke Burnu. Zij boorden bij Mortoliman twee kleine booten, evenals bij Tekke Burnu een klein munitieschip en troffen verder een lastboot.

In een enkel der door den vijand gezuiverde gebieden vonden wij levensmiddelen aller aard, die voor de proviandeering van een gansch legerkorps voor langen tijd volstaan evenals een miljoen zandzakken, ongeveer 1000 tenten, 500 wollen dekens, 400 draadbarren, 1000 munitiekisten, 50 benzinevaten, verder een mortier bij Aghindere, evenals eene massa in de aarde begraven mortierobussen, verder 300 km. telefoondraad en 180 m. pikdraad. Wij konden de munitie, kleedingstukken en ander veroverd materiaal nog niet tellen.

* * *

OP ZEE

Gezonken

LONDEN, 24 December. (Reuter): Volgens een Lloydsbericht is het Engelsche stoomschip « Huntly » gezonken.

Voorts is het Engelsche stoomschip «Belford », van Glasgow, gezonken. De bemanning is gered.

(De « Huntly » staat in Lloyds register van 1915-16 nog als « Ophelia ». Het schip mat 1153 ton.

De «Belford » mat 516 ton en behoorde aan Ford Sh. Oy. te Glasgow.)

In het Buitenland

In Nederland

De hoofdredacteur van « De Telegraaf » in vrijheid gesteld

De hoofdredacteur van «De Telegraaf», de heer J. C. Schöder, is in vrijheid gesteld.

Deze invrijheidssteling geschiedde op eigen verzoek van den heer Schröder, krachtens beschikking van de tweede kamer der rechtbank.

De vorige week maandag, had dezelfde kamer der rechtbank het verzoek om invrijheidsstelling, ingediend door den rechter-commissaris in deze zaak, Mr. A. J. van Royen, afgewezen.

Daarop diende, vrijdag jongstleden, de raadsman van den heer Schröder, Mr. J. Kappeyne van de Coppelo, een verzoek om invrijheidsstelling van zijn cliënt bij de rechtbank in. Eenige voorwaarde, waaraan de heer Schröder zich zou hebben te houden hangende de tegen hem ingestelde vervolging, ingeval hij op vrije voeten werd gelaten, werd daarbij op uitdrukkelijk verzoek van den heer Schröder zelf niet gesteld in het verzoek om invrijheidsstelling.

De tweede kamer der rechtbank heeft, beschikkende op dit verzoek, het ontslag van den heer Schröder uit de voorloopige hechtenis gelast.

Dinsdag avond te ongeveer zeven uur ontving de directeur van het Huis van Bewaring, de heer Bierenbroodspot, op grond hiervan last van den officier van justicie, om den heer Schröder in vrijheid te stellen. Een gevangenbewaarder kreeg opdracht den opgeslotene aan te zeggen, dat hij zich met hetgeen hem in de cel toebehoorde, bij den bestuurder moest vervoegen. In het bureel van dezen werd den heer Schröder het heuglijke bericht van zijn invrijheidsstelling meegedeeld.

* * *

In Frankrijk

Het proces Villain uitgesteld

De openbare behandeling van het proces Villain, den moordenaar van Jaurès, moest maandag beginnen. De president van de rechtbank heeft enkele dagen geleden de beide verdedigers in zijn kabinet ontboden om hun mededeeling te doen van het uitstel van de openbare behandeling tot nader order, een en ander op last van den procureur-generaal, op grond dat de debatten de openbare orde in gevaar zouden brengen.

De legerleveranties

Generaal Gallieni heeft kort en krachtig de ondervraging over de legerleveranties beantwoord. Hij deelde mede, welke maatregelen in elk geval genomen waren om de verantwoordelijkheid vast te stellen, waarna de minister erop wees, dat men wel van een dertigtal gevallen heeft gesproken, maar dat niet moet worden vergeten, dat ruim 100.000 contracten zijn afgesloten. De troep heeft het noodige steeds op tijd gehad, terwijl toch de toestand vaak niet gemakkelijk was.

Van het instellen van een onderzoekscommissie werd afgezien. Een commissie van 44 leden zal alle contracten nagaan.

En thans, zegt het «Journal», genoeg redevoeringen en gepraat en meer dan ooit is het tijd voor daden.

De verdediging van Parijs

De minister van oorlog heeft in de Kamer in den loop van zijn antwoord op de ondervraging het onderhoud meegedeeld, dat hij op 1 September 1914 als commandant van Parijs gehad heeft met den minister van oorlog Millerand.

Het historische onderhoud had plaats om acht uur 's morgens in het kabinet van den minister.

Generaal Gallieni zeide: « Ik kom u vragen of ik Parijs verdedigen moet. »

De minister: « Generaal, u moet Parijs krachtdadig verdedigen. »

Gallieni: « U weet, wat dit woorden beteekenen. Wij zullen kunstwerken moeten vernielen, gedeelte van de stad platbranden, monumenten vernietigen waarop wij trotsch zijn. »

De minister: « U moet Parijs tot het uiterste verdedigen. Handelt, doet wat noodig is — ik dek u.

Minister Gallieni vertelde, dat hij vervolgens naar het Hôtel des Invalides was gegaan, waar alle militaire overheden waren bijeengeroepen. Hier had hij gezegd: « De troepen der Duitsche marschkolonnes zullen op 4 September voor Parijs verschijnen. Wij moeten de stad tot het uiterste verdedigen. De natie rekent op u. Handelt, doet wat uw plicht is.

Ik behoef u verder geen bevelen te geven.

* * *

In Engeland

De munitie in Engeland

LONDEN, 23 December (Reuter). Lloyd George, de minister van munitie, heeft in het Lagerhuis een belangrijke rede over het werk van het ministerie van munitie gehouden.

Er is, zei hij, nooit een oorlog gevoerd, waarin het mechanisme zoo'n rol speelde als in deze. Aanvankelijk hadden de centrale mogendheden een groote mechanische meerderheid. Het vraagstuk van de overwinning was eenvoudig om aan die meerderheid zoo spoedig mogelijk een einde te maken.

In Mei, toen Duitschland dagelijks een kwart millioen granaten, meest brisante, voortbracht, maakte Engeland 2500 brisante granaten en 13,000 granaat-kartetsen.

De spreker beschreef hoe de vervaardiging werd versneld. Er werden machines in Amerika aangekocht, 33 nationale granaatfabrieken opgericht, grondstoffen gekocht, niet alleen voldoende om alle contractanten voor vele maanden te voorzien, maar ook om groote hoeveelheden aan de bondgenooten te leveren.

Dank zij Redmond's steun, zei de minister, was ook zijn werk in Ierland geslaagd.

Na slechts enkele maanden leverden alleen de bijzondere fabrieken in het land driemaal zooveel brisante granaten als alle arsenalen en fabrieken tezamen in Mei. Ook werd er een overvloedige hoeveelheid onderdeelen voor granaten voortgebracht. De uitkomst was hoogst bevredigend.

Wat de levering van munitie uit Amerika betreft, zei de minister, dat er vele millioenen ponden sterling waren bespaard doordat men er in was geslaagd de prijzen te verminderen.

Ter toelichting van den verhoogden spoed waarmede granaten werden voortgebracht, zei de minister, dat hoe enorm veel granaten er met de krijgsverrichtingen in September waren verschoten, er geen tekort was.

Integendeel verklaarde de chef van den staf, dat hij volmaakt tevreden was over de geleverde hoeveelheid. Dat was de uitkomst van vier maanden zorgvuldige voorbereiding, maar die geheele reusachtige hoeveelheid verschoten granaten werd in een maand tijds vervangen. En spoedig zullen wij in staat zijn het in een week te doen.

De minister gaf voorts te kennen, dat er weldra kanonnen van het grootste kaliber zullen worden geleverd. Sedert Juni is de aanmaak van machinekanonnen vervijfvoudigd. In het volgende jaar zal hij nog grooter zijn en aan alle behoeften voorzien.

Van den schansoorlog sprekende zei de minister, dat de aanmaak van handgranaten met een veertigvoud is toegenomen. Aan schansmortieren wordt er nu in veertien dagen evenveel afgeleverd als in het heele eerste oorlogsjaar. Er is een school voor de vervaardiging van schansmunitie opgericht. Er zijn nog andere dingen in deze richting gedaan, die de minister niet mocht vermelden. Er zijn proeven genomen waarover het beter is niets meer te zeggen.

Op de brisante granaten terugkeerende zei de minister, dat de opbrengst niet alleen aan al de behoeften van Engeland zou voorzien, maar in aanzienlijke mate de bondgenooten, die ze noodig hebben, er mee geholpen kunnen worden.

Zoowel bij de vervaardiging in Engeland als den aankoop in Amerika is er veel bezuinigd, maar het zou slechte zuinigheid zijn om onvoldoenden voorraad te hebben. Wat er dan aan geld werd bespaard zou in bloed worden verspild. Voor 200,000,000 p. st. is een enorme hoeveelheid munitie te verkrijgen, en dat is slechts wat veertig dagen oorlog kosten.

Het is nog geen tijd, zei de minister, om van overproductie te spreken. Wij kunnen niet teveel maken voor wij genoeg maken om er onzen weg naar de overwinning mee door te breken. De overwinning hangt af van de arbeiders.

De minister eindigde met een welsprekend beroep op de vakvereenigingen om het gebruik van ongeschoolde krachten te verlichten en alle vakvereenigingsbepalingen, die de voortbrenging van oorlogsbehoeften belemmeren, te schorsen.

De handelsovereenkomst tusschen Engeland en Denemarken

LONDEN, 23 December. (Part.): In het Hoogerhuis is opnieuw over de Deensche handelsovereenkomst beraadslaagd. Lord Sydenham en Lord Milner vielen het beleid van het ministerie van buitenlandsche zaken aan, dat zij voorstelden als eenigszins in strijd met het beleid van de marine.

Lord Crewe antwoordde uit naam van de regeering dat beiden wilden, dat Engeland terugkeerde tot de dagen van de zeeroovers. Men kon onzijdigen niet behandelen alsof het oorlogvoerenden waren en evenmin van hen verwachten, dat zij Engeland als hun bondgenoot beschouwden. De overeenkomst was onderzocht door een commissie, waarin de admiraliteit was vertegenwoordigd, en was door de admiraliteit goedgekeurd.

Engeland en de Zweedsche post

WASHINGTON, 23 December. (Reuter.) Nadat de Zweedsche gezant tot de Amerikaansche regeering vertoogen had gericht over de aanhouding van postpaketten tusschen de Vereenigde Staten en Zweden door Engelsche oorlogsschepen, heeft Lansing den Engelschen gezant gevraagd hem van de daarmee in verband staande feiten in kennis te stellen.

* * *

Op den Balkan

In Griekenland

Onderhandelingen

ATHENE, 24 December. (Reuter.) Over het binnenrukken der Bulgaren, te zamen met Duitsche troepen, in Macedonië, zijn onderhandelingen gaande.

Voorbereidingen

De Romeinsche Tribuna meldt dat de ententetroepen met de uiterste krachtinspanning werken aan den aanleg van een nieuwe verdedigingslinie op het schiereiland Chalkidike (ten O. van de Golf van Saloniki), met Kassandra als basis. Er is eene groote hoeveelheid oorlogsmateriaal heengezonden.

* * *

In Noorwegen

Uitvoerverbod

De Noorsche regeering heeft den uitvoer van sodiumnitraat verboden.

Ford's vredes-expeditie

In een gesprek met vertegenwoordigers van de pers heeft Ford, volgens de «Times», verklaard, dat het thans het tijdstip is voor een vrede op den grondslag van den status quo ante bellum. Persoonlijk wilde hij niet veel inlichtingen omtrent de plannen der expeditie geven, maar een der overige leden, Mevr. Schwimmer, verklaarde, dat het plan bestaat, om in alle neutrale landen commissies te vormen. Na Stockholm en Kopenhagen zal ook Den Haag bezocht worden, waar de expeditie de vertegenwoordigers van Spanje en Zwitserland zal ontmoeten.

Het schijnt dat er intusschen zóó groot verschil van meening tusschen de verschillende leden der zending is ontstaan, dat een deel der leden te Christiania zal achter blijven en zich niet verder met de zaak bemoeien.

* * *

In Zuid-Afrika

Vrijlating van de Wet

JOHANNESBURG, 23 December. (Reuter.): De Wet en 118 anderen, die in verband met den opstand, wegens hoogverraad veroordeeld waren, zijn vrijgelaten.

De vrijlating geschiedde, in overeenstemming met wat Lord Buxton bij de opening van het parlement had gezegd, onder voorwaarde dat de boete betaald en de belofte gedaan werd, dat de invrijheidgestelden voor de tijd van de gevangenisstraf, waartoe zij veroordeeld waren, om was, niet aan de politiek zouden deelnemen en hun district niet zonder vergunning zouden verlaten.

De Wet had voor hij naar zijn hoeve in den Vrijstaat vertrok, een gesprek met een correspondent van Reuter. Hij zag eruit als een toonbeeld van gezondheid. De voorwaarden voor zijn invrijheidstelling maakten het onmogelijk, dat er op de politiek gezinspeeld werd, maar de Wet legde toch nadruk op de noodzakelijkheid voor Hollanders en Engelschen om samen in vrede en vriendschap te leven en het vroegere misverstand terzijde te stellen. Van Hertzog zeide de Wet dat hij hem als een van de grootste mannen van Zuid-Afrika beschouwde.

Generaal de Wet's boete betaald

«Reuter» seint uit Pretoria, dat de boete waartoe generaal De Wet op 26 Juni j. l. werd veroordeeld, betaald is. Men zal zich herinneren, dat hij tot zes jaar gevangenisstraf en 2000 p. st. was veroordeeld.

BERICHT

Ons blad verschijnt ook Zondag zooals gewoonlijk.

DE ADMINISTRATIE.

LEEST EN VERSPREIDT "VOORUIT"

In België

Te Antwerpen

DE SOLIDAIREN

Zondag aanstaande in het El-Bardo, St Jacobsmarkt (bovenzaal) om 5 uren namiddag, openbare voordracht met lichtbeelden over « Besmettelijke ziekten » door Dr L. Goyens. Inkomprijs 0,10 fr. per persoon. Verteer niet verplichtend.

Het Bestuur.

Te Merxem

ONTWIKKELING VOOR HET VOLK

Velen onzer partijgenooten bevinden zich in de vreemde, en trots dàt mogen wij er ons over verheugen dat diegenen die hier zijn, WERKEN, de teugels goed in handen nemen, en het paard niet laten loopen zooals het wil.

Het gedacht staat vast, dat bij elken tegenslag moet gewerkt worden, om de ontmoedigden te troosten en op te beuren.

Het huidig bestuur van den Werkersbond heeft sedert een tiental weken de handen uit de mouw gestoken, om aan de werklieden van Merxem de kommer en ellende wat te vergeten, door hun in de gelegenheid te stellen gezellig samenzijn bij te wonen, kunstavonden in te richten, en wetenschappelijke lessen te geven.

De eerste wetenschappelijke voordracht werd gegeven door onzen vriend E. Joris en werd bijgewoond door een twee honderdtal aanhoorders.

Dit wees ons aan om voort te gaan en heden zaterdag 25 dezer gaven wij een kinderfeest, met kosteloos inkom voor partij- en bondsleden. (Geen uur is opgegeven. Redactie).

Ook de Merxemsche krijgsgevangenen in Duitschland worden niet vergeten.

Eene eerste storting is reeds gedaan, en Zondag 26 dezer grijpt een Groot Toonselfeest plaats, ten hunnen voordeele.

Partijgenooten en Bondsleden allen er heen!

Trots alle tegenwerking der klerikalen, stooten wij onze wagen vooruit.

Aan U allen, om hem voort te duwen op den weg der democratie op de weg der verlossing : Vooruit!

TE GENT

In den Gemeenteraad

(Zitting van 20 December)

De heer Burgemeester deelt een brief mede van de Duitsche Overheid, meldend dat het Beheer van den Algemeenen Gouverneur beslist heeft dat in het vervolg de uitgiften der Bankbriefjes van de stad of de kasbons moeten gemachtigd worden door den Gouverneur generaal, die er het bedrag zal van bepalen.

Indien het eene uitgifte betreft die geene leening uitmaakt, maar bestemd is om eene geëischte schuld te betalen, zal de machtiging maar verleend worden dat de uitgifte maar zal dienen om in dringende behoeften te voorzien.

De Gemeenteraad,

1. Besluit met 27 stemmen tegen 5 een ongunstig advies uit te brengen:

a) Over de rekeningen der St-Nicolaaskerk, 1914, bedragende aan ontvangsten fr. 12.396.90 en aan uitgaven fr. 13.099.73;

b) Over de begrooting voor 1916, derzelfde kerkfabriek, bedragende aan ontvangsten fr. 18.872.95 en aan uitgaven fr. 18.864.92.

2. Stelt vast als volgt, de begrootingen der Beroepsscholen voor 1916:

a) School van het Boek, op	fr.	29.950
b) School Carels, op	fr.	51.670
c) School Nicaise, op	fr.	23.420
d) Meisjesberoepsschool, op	fr.	59.950
e) Huishoudkundige school op	fr.	19.750

3. Benoemt den heer Em. Van Ceulebroeck, nijveraar en Gemeenteraadslid, tot lid van den Beheerraad der Nijverheidsschool, in vervanging van wijlen den heer Th. Verstraete.

4. Vervangt voorloopig in de Commissiën, den heer Bruggemen, tijdelijk afwezig, als volgt:

Openbaar onderwijs, M. Roeck; Betwistbare, M. De Vynck; Commissie der Begrooting, M. Bontinck; Regiën der gas en waterdiensten, M. Lefevre.

5. Met 27 stemmen tegen 5 brengt het een ongunstig vonnis uit over de Begrooting voor 1916 der Kerkfabriek van St-Jacobs, beloopende aan ontvangsten fr. 16.914.09, aan uitgaven 16.911 fr.

6. Keurt goed eene overeenkomst met Mevr. wed. Bethune voor het regelen van een plaatsrecht langs haren eigendom, Patijntjesstraat.

7. Keurt goed, voor zooveel als noodig is, de rekeningen 1914-1915 en de Begrooting voor 1916 der Hoogere Brouwerijschool.

8. Brengt een gunstig advies uit over het ontslag en vraag tot op pensioenstelling van Mev. De Rokere-Steenbrugge, gemeente-onderwijzeres, en van den heer Deyaert bij de Nijverheidsschool.

9. Machtigt den heer Bogaert, leeraar bij het Conservatorium en opzichter der Muziekleergangen in de Gemeentescholen om die in die hoedanigheid de ouderdomsgrens bereikt, in dienst te blijven tot aan het einde van het Schooljaar.

10. Benoemt tot

a) Gemeenteonderwijzeressen: Mejuffers Henriette Pieters; Jeanne De Raeve; Rachel Seynaeve; Margariet De Rycke; Madeleine Roelandts;

b) Onderwijzeressen bij de Bewaarscholen: Mejuffers Jeanne Niens, Bertha Van de Vyver, Georgette De Wandel, Suzanna Praet en Alice Hermans.

11. Begrooting van 1916 der burgerlijke godshuizen (Aangenomen).

Minimum van dagloon

In eene toekomende zitting van den gemeenteraad zal de goedkeuring voorgesteld worden van het lastenkohier betreffende het uitvoeren van herstellingswerken der parochiale kerk van St-Nicolaas.

Die werken zullen uitgevoerd worden onder het toezicht van den technischen dienst der provincie; maar de stad zal het voorschot doen der noodige gelden. De aanbesteding wordt insgelijks door de stad gedaan.

Dit lastenkohier beschrijft in het art. 7:

« De aanbieders zullen onder eenen bijzonderen omslag, dragende voor opschrift: «Minimum van dagloon», eene verklaring op zegel voegen, meldende: 1° het minste loon welke zij zich verbinden te bepalen, per uur gewoon werk, aan de werklieden en halve gasten der volgende stielen: aardewerkers, metsers, metserdienders, schaliedekkers, -dienders, loodgieters en smeden; 2° de verhouding van halve gasten welke zij zich verbinden niet te boven gaan voor ieder dezer stielen; 3° het maximum getal werkuren dat ieder werkman op eenen dag zal gehouden zijn te werken. »

Dit is het stelsel der Provintie. Het is een slecht stelsel; want het is een voorkeur geven aan deze aannemers welke de laagste loonen betalen, het meeste uren doen werken en de meeste halve gasten gebruiken. Daarenboven is het moeilijk om de laagste aanbieder aan te wijzen, vermits er verschillige factoren zijn die in rekening moeten genomen worden.

Waarom het stelsel niet toepassen beschreven in het lastenkohier van de stad Gent? Al die factoren, welke door de provintie, aan de keus en de fantaise van de aannemers gelaten worden, zijn in dit lastenkohier bepaald en dezelfde voor al de aannemers. Het minimum der loonen, het maximum der uren zijn dezelfde voor al de aanbieders en op deze manier is geene betwisting meer mogelijk.

E. C.

Briefwisseling

BEDANKING

Gent den 22 December 1915.

Waarde Redaktie,

Laat ons toe U eene kleine plaatsruimte in ons blad «Vooruit» te vragen, ten einde onzen dank en lof te betuigen aan de damen en heeren leden der Maatschappij «Zonder Naam niet Zonder Hart», om hun schoon werk welke zij ingericht hebben door den prijskamp van speelgoed voor werkloozen.

Deze damen en heeren hebben buiten de prijzen welke toegekend zijn ook aan elken mededinger eene schoone geldelijke premie gegeven welke in vele huisgezinnen welkom en ook van pas zal gekomen zijn.

Wij hebben tevens onze burgerij laten zien dat er in ons veel energie en vakkennis steekt en wij zijn er goed voor beloond geworden.

Hebben wij allen geen prijs behaald, toch hebben wij eene premie van 20 franken ontvangen, wat voor ons eene groote som is en zeer goed van pas komt.

Wij kunnen dus niet anders dan deze damen en heeren inrichters van dit schoon werk veel lof en dank bieden en hopen dat zij nog scortgelijke prijskampen zullen inrichten, want dit werk is door het publiek talrijk bezocht geworden.

Dank voor de opname.

Leopold De Vos,
Tulpstraat, n. 57.

Wij geven den brief zooals de schrijver hem ons zond, tevens ook nogmaals onzen gelukwensch aan het Inrichtend Komiteit aanbiedend.

Stedelijk werk der Voeding

Het gerucht loopt in de stad, dat het brood, bestemd voor het Werk der Voeding, van mindere hoedanigheid is als dat voor de inwoners.

Het Stedelijk Werk der Voeding houdt er aan te verklaren, dat het brood van zijne ondersteunden aan het door de overheid vastgestelde tarief regelmatig betaald wordt; dat dus de ondersteunden recht hebben op hetzelfde brood als dat, hetwelk een bakker, werkend voor de Stedelijke Voeding aan zijne gewone klanten aflevert.

Het Stedelijk Werk der Voeding maakt van deze gelegenheid gebruik om de ondersteunden aan te manen, het afhalen van hun brood op de gansche week te verdeelen, ten einde de bakkerijen toe te laten regelmatig te werken.

(Medegedeeld).

Kamer van Koophandel en Fabrieken van Gent

Lijst der brieven van Holland gekomen en niet afgehaald op 22 December 1915:

Antheunis P.; O. Avermaete; Anthierens, Pinte.

Bombeke; Boutmy; Breydel P.; Bruwière, St Nicolas; Bekaert, Mont St Amand.

Centrales électriques; Carels fr.; Colman De Coster; Claessens Cie, Waeregheem; Cartan; Comeyne Jules; Claeys, notaire; Centrale alimentaire; Courtens A.; E. Courtens, Ledeberg; Cooppal, Wetteren; Colpaert, Winkel-St-Kruis; G. Claeys, Selzaete.

Vve De Dryver; Dewaele-Bauwens; Dewinne-Maes; A. Devriendt; Directeur contributions; Desmedt et Dewulf; De Ryckere; Deschepper sœurs; d'Udekem d'Acoz; E. De Bouvre; De Keukelaere, ateliers; O. De Smedt; Maurice De Smedt; Declerck fr., boul. der Godshuizen; Derechter-Bracke; Depree, armateur; Desmet-Frechier; Depotter Ch.; J. Dejong; J. Demoerlooze-Vandecootte; Ch. Depauw-Van Achte; A. Demeyer, Meirelbeke; G. Decoster; Ch. Depauw père; Dubrulle m s a; Deridder-Kerkhove, Schoonaerde; Deraeve fr., Afrikaboulevard; J. Dusesoi, Ledeberg; Dhaese couleurs, Kortrijk; Wed. De Vleeschouwer, Ophasselt; Degeest R., St Amandsberg; A. Demeyer, Loochristi; Depuyseleyr, Loochristi; J. P. De Schryver, id.; Debruyne fr., id.; J. Demeyer, id.; P. J. Daeninck, Evergem; F. Debruyckel Winkel-St-Kruis; W. Debondt, St Nikolaas; Louis Dutrée, Meirelbeke; Demol-Declercq, Ledeberg; Jul. Desaunoy, Ledeberg; Louis Desmet, Gentbrugge; E. De Groote, Eevergem; Decoster, Melle.

Eggermont; Filature Rabot; J. Goedertier, Wetteren; J. Gits, Alost; Geirnaert, Oudburg; Gevaert, Beveren; Grysolle, Ledeberg; Gyselinck, Melle; Glaces de Gand.

F. Hallez; Hartmann, St-Amandsberg; Hofmans, Lebbeke; A. Haerens, Somergem; Hendrickx, Hoogstade; G. Haillez; O. Heyndrickx; Bon Heynderickx; A. Hullebroeck; V. Huyghebaert.

Joski-Dauge; Kuyk; Kerkvoorde, Wetteren; Korsten; Koophandelsrechtbank; Kets.

A. Loontjens; L'Hoste; Lauwaert, Loochristi; Linière des Flandres; Linière Gantoise.

Matry et fils; P. Mortier en zoon; Merry-Lemmens, Gentbrugge; Meert-Vaneyck, St-Nikolaas; G. Maes; Mortier, Somergem; Monckarnie; Monballiu; Moore; J. Maes bij Roobrceck.

Nouveaux Moulins; Nicaisse; J. Opsomer, Lokeren; Podevin; Parmentier, Peteghem; Pante-Masquelier; Th. Pauwels; Phalempin; Peeters-Vanhaute, St-Nicolas; Petrick, St-Amandsberg.

Rogghe-Leroux; Rigouts; Roobroeck; Robiette; Rossel; K. Snoek, Gentbrugge; A. Schollaert; A. Schatteman, Wetteren; Schencff; Sleeckx; A. Soetaert; G. Sintobin; Standaert Fr.,; Sion Gabrielle; F. Smidts; Simon Smits; Spae, Melle; Smeyers, Wetteren.

Toeffaert, Destelbergen; Terryn F.; Uyttendaele A., te Meirelbeke.

Vergauwen P.; Vanheuverswyn; C. Van den Hove; L. Van Steenkiste; E. Van Onckelen; D. Van der Haeghen; Vyncke, te Meulestede; Van Herrewege, notaris; A. Verstraeten; A. Van Damme, kuiper; E. Van Reckem; Van Acker, Prinsenhof; Vermeulen, Regina-hotel; Verstraeten, Eedverbondkaai, n. 1; L. Verbeke; Aug. Verbauwen; Van den Bulcke J. et C°; J.-J. Van de Velde, dokter; A. Van Hecke; Ch. Van de Wynckele; R. Van den Haute, St-Amandsberg; Vanderstuyft A., Ledeberg; E. Vandriessche, Gentbrugge; Maur. Verdonck, Gentbrugge; Vve Vandenhaute, St-Amandsberg; J. Vandeputte, Ledeberg; Victor Vandenbroeck, St-Nikolaas; Vanhaute-Moens, Hamme; Van Laethem, Meire; Van Haute-Vercauteren, Hamme; Vandervennet, Evergem; L. Vanpraet, Dendermonde; Vandensteen, Wetteren; Vandersypt, frères, Loochristi; Vermeiren-Van der Taelen, Hamme; Van Belleghem, à Meirelbeke; Vandamme, fils, Hamme; L. Van Puyvelt, St-Nikolaas.

Waldack E.; Zendyk S.

Af te halen: Geweigerde of niet bestelbare brieven:

Delorge, Henegouwstraat, 19, voor Amsterdam; Banque centrale Dendre Aalst voor Hulst (4 brieven); Gevaert, Beveren, voor Hulst; Vandenheule, St-Nikolaas, voor Westdorpe; Debacker-Deschryver, voor Rotterdam; Filleul, Kortrijk, voor Rotterdam; Meert-Vaneyck, St-Nikolaas, voor Amsterdam.

Hulp aan krijgsgevangenen

BAGATTENSTRAAT, 6bis, GENT.

Het is de belanghebbenden ter kennis gebracht dat de kantienen in de volgende kampen toegekomen zijn:

Berlin: Vandenbossche Charles.
Cassel: Clause Frans.
Friedrichsfeld: Brugghemen Philémon; Caese Léonard; Capelle Georges; Coorevits Richard; De Rocker Simon; De Boeve Pierre; Delmotte Evariste; Delpierre Alphonse; Delplancke Guillaume (2 p.); Depoorter Edmond; De Ryckere Edgard (2 p.); De Smet Maurice; De Vleeschhouwer René; Crière Armand; Haentjes Camille; Liefhooge Adolphe; Locy Auguste; Martens Auguste (2 p.); Potier Pierre; Rose Louis; Thibaut Joseph; Van Minter (?); Van den Heede Maurice; Vander Donckt Albert (2 p.).
Giessen: Roels Gustave.
Göttingen: Burssens Gustave; Doolaege Henri.
Gustrow: Desmet Léonard; Goeminne Désiré.
Havelberg: Brocquelaire J.-B.
Holzminden: Adem Alfons; Bilcke Charles; Deblaere René; Decool Gaston; De Cloedt Auguste; Duffelmont Frans; Gomanne Omer; Houzet Paul Jos.; Kasby Léon; Marcel Victor; Meert Corneille; Mertens Stefaan; Peene Vital; Roskams Henri; Sap. Aug.; Sabitte Ida (Subitte, enfant d'Ida); Viaene Arthur; Weyns Jean (2 p.); Wytgeers Charles; Wytgeegs Cyrille.
Münster in W.: De Blieck Théophile; Maes Alfons (2 p.).
Münster II (Reanbahn): Bonte Honoré (2 p.); Beernaert Léon; Impens R. (k. van Soltau); Persoon Valentin; Verqualis Jean.
Parchim: De Wilde Maurice; Eeckhout Lievin; Van Driessche Achille.
Senneclager: Janssen Charles; Onraet Gustave.
Soltau: Balthazar Gustave; Beeckman Adolf; Buysse Philogeen; Castelein Joseph (2 p.); Coldre Julien; Deelen Théophile; De Roo Alphonse; Héquette Louis; Holvoet Ernest; Sterck A.; Van Iseghem Alfons; Vandenbussche A.; Vandriessche Fl.
Soltau (Baden Etelsen Moor): De Kiere Léon.
Soltau (Diepholz): Geldhof Gustave.
Soltau (Edewecht): Coolsaet Léon; David Arthur; De Ridder Camille; Jacob Bernadus; Lajoie Jean; Nyssens Philémon; Thienpont Domien; Van de Bourry Isidore; Vandevelde Auguste; Van Ootegem Joseph.
Soltau (Hakenmoor): Ameloot Etienne; Boitte Emile, Fabri Ludwig.
Soltau (Lamstedt): Hantsoen V.; Naessens César; Ongena Auguste; Steenhout Albert; Thienpont Richard.
Wittenberg: Vande Coyxeele (?).

Besten dank voor de volgende milde giften:

Opbrengst van het Concert gegeven den 11 December, in het Grand Hotel, 6, Dierentuinlaan; de inrichters: P. Rysenaar, Jos. Carly, Georges Rysenaar, Samuel Vande Wiele, Julien Moens, Edm. Terol, Gust. Vanden Berghe, Jos. Pianet, Michel De Vries, Georges Geirnaert, 170 fr. — Café «Den Turk», 15 fr. — Café «Stad Lokeren» (21e kant.), 5 fr. — Continental Bodega, un groupe d'habitués, 20 fr. — Habitués du Café Au Comptoir électrique, 10 fr. — Personnel du Modern Palace, 10 fr. — Wondelghem, pour ses prisonniers, 112 fr. — Nijverheidstraat (32e kant.), 5 fr. — M. H. Bunte, 15 fr. — Mad. Colson, 2 passe montaine, 2 p. chaussettes, 1 écharpe. — M. R. Van Petegem, 40 fr. — Ecole Nicaise et Carels, 1 fr. — Trouvé dans la boite aux lettres: « Voor eenen armen krijgsgevangenen », 5 fr. — Mad. Vanden Heuvel, 20 fr.

* * *

Te Wetteren

TOONEELFEEST

Heden zaterdag en morgen zondag geeft onze tooneelkring «Door Kunst tot Volksbeschaving» zijne tweede en derde vertooning.

Dit moet gedaan worden, doordat voor de eerste vertooning zooveel volk is moeten terugkeeren.

Programma van 25 December: NA EEN ZONNEDROOM, drama in drij bedrijven; «Het Bloemenmeisje», tweezang door het duo Julius; DE DUIVEL OP 'T DORP, blijspel met zang in één bedrijf.

Programma van 26 December: GODDANK! DE TAFEL IS GEDEKT..., blijspel in één bedrijf; Boerenkinderen, Kom Jozefiene!... tweezang door het duo Julius; ZIELEKETENS, drama in drij bedrijven; Mien en Trien, tweezang door het duo Julius; De Matrozen, driezang door het trio Elaut-Van Damme-De Maere; PER EXPRESS, blijspel met zang in één bedrijf.

Inkomprijs: 20 centiemen per vertooning.

Deuren open om 6 ure. Begin om half 7 ure stipt (kerkuur).

* * *

Te Boom

ONZE TWEEDE WINTERFEESTEN-REEKS

Door de zorgen onzer kunstkringen: tooneelafdeeling «De Dageraad», muziekkorps «Vooruit» en symphonieafdeeling onder de leiding van kameraad Emiel De Laet, zullen er wederom eene reeks feesten gegeven worden in de zaal «De Kroon», Kerkhofstraat, op de volgende dagen:

Zaterdag 1 Januari, om 2 ure, Kindervertooning. Inkomprijs 0.10 fr.; voor kinderen van leden 0.05 fr. *Zondagen 2 en 9 Januari*, om 4 ure, voor personen boven de 16 jaar. Algemeene inkomprijs 0.30 fr.; voorbehoudene plaatsen (getal beperkt) 1.00 fr.

De leden der vereenigingen kunnen een bepaald getal kaarten aan halven prijs bekomen, dus aan 0.15 en 0.50 fr. Die plaatsen voor leden der vereenigingen zullen alleen afgeleverd worden op de volgende dagen: Maandag 27 December, voor de wijk Hoek-, Schouwe-, Kerkhofstraat, Velodroomstraat, enz. (vertooning 2 Januari); Dinsdag 28 December, voor de wijken Noevenen, Krekelenberg, Advokaatstraat, Vrijheidstraat, enz. (vertooning 9 Januari).

Af te halen in het «Volkshuis», telkens van 4 tot 7 ure 's avonds.

Na die dagen zullen de overige beschikbare plaatsen betaald worden aan den vollen prijs.

De opbrengst zal dienen om eene speciale zending te doen aan de Boomsche krijgsgevangenen in Duitschland, zonder onderscheid van denkwijze.

Laat ons hopen dat de opbrengst goed zij en wij onze soldaten eene goede zending kunnen doen.

GENT

Feestlokaal «Vooruit»

St-Pietersnieuwstraat

Groot Kunstconcert

van 1 Januari 1916

(Nieuwjaar)

Als buitengewoon nummer van het Buitengewoon Muziekfeest van Nieuwjaar, vermelden we eerst en vóór alles de eerste uitvoering van *Kerstnacht*, muzikaal tafereel voor sopraan, tenor, baryton (solisten) en koor, gedicht van Hector Baileus, muziek van Leo Vanderhaegen.

Onze beide stadgenooten zijn overbekend. Hector Balieus liet zich als verdienstelijk letterkundige waardeeren, niet alleen door zijn vroegeren litterairen arbeid, maar ook door zijne nooit volprezen bijdragen aan 't *Zondagsblad*.

In *Kerstnacht* gaf hij een nieuw bewijs van zijn veelzijdig talent. De beteekenis van 't Kerstfeest, een verheerlijking van 't herboren leven, wist hij te kneden in dichterlijke vormen die aan zijne schepping blijvende waarde verzekeren. Daarenboven waren zijne verzen uitmuntend geschikt tot muzikale omwerking. De bedreven en melodierijke inspiratie van Leo Vanderhaegen zou ze tot een heerlijk muzikaal tafereel omwerken. Onze lezers kennen het bescheiden, maar fijn talent van den leeraar van ons Conservatorium. Dat hij zijn arbeid, als nieuwigheid, aan de zangersgroep van 't Feestlokaal toevertrouwde, is vereerend voor deze vertolkers. Ze hebben dan ook met bijzondere voorliefde zijn werk ingestudeerd en alles belooft eene ongewone uitvoering. In de welwillende en bereidwillige medewerking der dames van den Nellie'skring ontmoetten zij een kostbare hulp. Met haren nieuwen bestuurder, den begaafden en veelbelovenden Georges Dhoedt, hebben zij zich onbaatzuchtig ten dienste der kunst gesteld, niets anders beoogd dan het te bereiken doel: eene volmaakte uitvoering van een nieuw prachtwerk. Dat zal voor haar een eeretitel blijven.

Iedereen zal het nieuwe werk willen hooren.

Het locatiebureel voor het Kunstfeest van Nieuwjaar is open, elken dag, van 11 tot 2 uur. Men verwaarlooze niet zich in tijds van kaarten te voorzien.

FEUILLETON VAN «VOORUIT» (56

JULIE

DOOR

Robert BLATCHFORD

Vertaling van H. P.

H. M. S. «Vega», 5 Febr. 18—.

Waarde juffrouw Flack,

Uit het verhaal van mijn tante, mevr. Guineagold, heb ik begrepen, dat u bij uw terugkomst uit Duitschland na oom Melton's dood, vrij koel zijt ontvangen. Ik ben er zeker van, dat mijn oom gewenscht had, dat u de meeste vriendelijkheid werd betoond, want hij stelde u en uw bekwaamheden zeer hoog. Als een lid der familie wensch ik u een bezoek te brengen en u mijn verontschuldigingen aan te bieden. Wilt u zoo goed zijn mij een onderhoud toe te staan? Ik was in dienst tijdens den dood van mijn oom en ben juist thuis gekomen. Daar de «Vega» over eenige dagen naar China vertrekt, zult u mij zeer verplichten, door mij per keerende post te antwoorden. De «Vega» ligt nu te Spithead.

Hoogachtend,

luitenant Douglas Gale.

Douglas Gale? Een neef van mevr. Guineagold. Julie schrok bij het idee iemand van de familie van die vrouw te ontmoeten. Maar Gale? Die luitenant Gale moest de neef zijn van oom Melton's zuster en die zuster was dood. Zelfs al was dit zoo, dan wenschte Julie hem nog niet te ontmoeten. Wat voor goeds kon ervan komen? En toch was het vriendelijk van hem te schrijven en zou het lomp van haar zijn te weigeren hem te zien. En hij zou spoedig weer heengaan — over een paar dagen. Ja, zij moest hem maar ontvangen.

Den volgenden morgend kwam hij. Even na elven schelde luitenant Gale aan de woning waar zij kamers had gehuurd, en zond zijn kaartje naar boven. Hij werd in de spreekkamer gelaten en bleef alleen.

— Het is een verduiveld vervelende geschiedenis, zei luitenant Gale, terwijl hij uit het raam in een stil, nauw straatje keek, en ik wilde dat het al voorbij was. Ik ben benieuwd hoe zij eruit ziet. Ze zal ongetwijfeld een meisje zijn met rood haar en een bril op en zij zal mij met een hoogmoedigen blik verpletteren. En dan weet ik heelemaal niet wat ik doen moet. Wat moet ik, voor den duivel! tot dat meisje zeggen? Zij is schandelijk behandeld door mijn dierbare tante. Ba! wat kunnen vrouwen elkaar toch in de haren zitten! En ik ken tante Mary's wijze van doen. Die viool spelende meid uit de achterburt, noemde ze haar. Verduiveld, het was gemeen.

De luitenant beet op zijn snor en zag er verstrooid uit.

Nadat Julie het kaartje eenige malen in haar hand had rondgedraaid, ging zij langzaam naar beneden. Zij was zenuwachtig en ontstemd. Zij ontmoette niet graag vreemden en die mijnheer Gale was ongetwijfeld een zeer trotsch en vormelijk man, die gekomen was om een noodzakelijke beleefdheidsvisitie te maken. Welnu, dat bezoek zou niet lang duren. Het zou zijn als de visite van den dokter, toen hij haar pols kwam verbinden. Zij klemde de lippen opeen, opende de deur en trad de kamer binnen.

Een zeeofficier in uniform stond met zijn rug naar haar toe uit het raam te kijken. Hij was van middelbare lengte, had een goed figuur met kort, donker haar; hij zag eruit, alsof zijn kleeren een deel van hemzelf waren, en hield zijn muts achter zich in zijn gebruinde, welgevormde hand. Dat zag Julie's vrouwenoog met één blik.

De officier keerde zich om, zei «pardon», hield plotseling op, trachtte te doen, alsof hij niet verrast was en eindigde onhandig:

— Juffrouw Flack waarschijnlijk?

— Ik ben juffrouw Flack waarschijnlijk, zei Julie. Zijt gij luitenant Gale?

Zij was heelemaal niet bang voor hem. Hij was erg jong — nog geen vier-entwintig; hij had mooie blauwe oogen, evenals oom Melton en was hoogst waarschijnlijk een heer en een goede jongen.

— Hm, zei de luitenant, verlegen blozend, ik — hm — gij hebt mijn brief ontvangen — hm — de zaak is, ziet u, dat ik — hm — ik vroeg u mij een bezoek toe te staan — hm — omdat de familie — hm —.

Julie glimlachte. De officier zweeg plotseling en glimlachte ook. Het was een heerlijke glimlach, vol humor, vriendelijkheid en oprechtheid.

— Ik begrijp het heel goed, mijnheer Gale, zei Julie, en het was erg vriendelijk van u.

— Ja, zoo is het, zei de luitenant snel, ziet u, ik ben veel te dom om de dingen goed uit te leggen, maar ik wilde u alleen zeggen hoe het mij spijt, dat ze u zoo gemeen behandeld hebben en zoo meer, en — en als ik iets voor u kan doen, zal het mij verduiveld veel plezier doen en zal ik het als eene eer beschouwen en —

— Zeg er maar niets meer van, zei Julie. Mevrouw Guineagold was heel onvriendelijk tegen mij, maar...

— Voor den duivel! dat was zij zeker, zei de luitenant, en gij zijt wel goed dat zoo te zeggen, begrijpt u; maar mijn tante Mary is een oude draak. Zelfs oom Melton, die toch zoo een bovenste beste was, kon het met haar niet uithouden. Alle duivels! ik wilde dat ik erbij was geweest. En, ik wilde dat u — als ik u op de een of andere wijze van dienst kan zijn —.

Julie glimlachte hoofdschuddend.

— Dank u, sprak zij, u zijt heel vriendelijk, mijnheer Gale, maar —.

Julie wilde te kennen geven, dat het onderhoud geëindigd was, maar de luitenant scheen het niet te begrijpen.

— Ik hoop dat ik u niet lastig val, sprak hij, — hm — mag ik u een stoel geven?

Julie lachte en de jonge officier, vrij verlegen, zette een stoel voor haar klaar, nam zelf plaats en begon op zeer bescheiden, ongekunstelde wijze te praten, met een zóó klaarblijkelijk en ernstig verlangen zich aangenaam te maken, dat Julie het niet van zich kon verkrijgen hem tot zwijgen te brengen.

(Wordt voorlgezet.)

Feuilleton van «Vooruit» (163

Alleen op de Wereld

VAN

Hector MALOT

Vertaald door GERARD KELLER

— Gij hebt wèl gedaan, ik zal u altijd dankbaar zijn.

— Er zal niets gebeuren, wees daar gerust op. Als de trein stilstaat, zal uw agent zijn rapport hebben gemaakt, maar vóór men de maatregelen genomen heeft om u op te sporen, zal er een heele tijd zijn verstreken en wij hebben in vliegenden draf gereden. Bovendien kan men onmogelijk weten, wat wij naar Littlehampton zijn gereden om ons daar in te schepen.

Het was zeker, dat, zoo men ons niet op het spoor was, er heel veel kans bestond, dat wij ons zouden kunnen inschepen zonder dat wij ontdekt waren. Maar ik was zoo zeker niet als Mattia, dat de politieagent bij zijn aankomst aan het station zooveel tijd zou hebben verloren laten gaan, om ons na te zetten. Dàt was het gevaar en het kon zeer groot zijn.

Ons paard, dat flink gemend werd door Bob, legde intusschen in vliegenden rit den eenzamen weg af. Van tijd tot tijd slechts reden wij eenige rijtuigen voorbij maar geen een haalde ons in. In de dorpen, die wij doorreden, heerschte diepe rust en slechts zeer enkele vensters waren verlicht. Alleen gaven de honden nu en dan, door aan te slaan, blijk, dat ze onzen snellen rit hoorden en zij vervolgden ons nog lang met hun geblaf. Als na eene steile helling Bob zijn paard een oogenblik inhield om het te laten uitblazen, klommen wij even uit den wagen en legden wij het oor op den grond om te luisteren, maar zelfs Mattia, die fijner hoord dan wij, vernam geenerlei verdacht geluid.

Het was dan ook niet meer om ons te verbergen dat wij onder de huif lagen; maar om ons te beschermen tegen de koude, want er woei een snerpende wind. Als wij met onze tong over de lippen streken, proefden wij zout ; een bewijs dat wij de zee naderden. Weldra zagen wij een licht, dat met tusschenpoozen verdween, om dan weder te voorschijn te komen : het was de baak.

Bob hield zijn paard in en liet het stappen, nadat hij een zijweg was ingeslagen. Hier deed hij ons uit den wagen klimmen en zeide, dat wij op het paard moesten passen. Hij zelf ging zien, of zijn broeder nog niet vertrokken was en of wij zonder gevaar ons op zijn boot konden inschepen.

Ik moet bekennen, dat de tijd, dien Bob wegbleef, mij lang, ontzaglijk lang viel. Wij spraken niet; wij hoorden op korten afstand de golven breken op de kust met eene eentonigheid, die onze ontroering nog verhoogde. Mattia beefde even erg als ik.

— 't Is van de kou, zeide hij op fluisterenden toon.

Was dat waar? Zeker was het, dat als een koe of een schaap in de weide, waarlangs onze weg liep, een steen aanraakte of langs de heg schoof, wij nog meer ontroerden.

Eindelijk hoorden wij voetstappen aan de zijde van den weg, dien Bob was gevolgd. Hij moest het wezen : mijn lot zou worden beslist.

Bob was niet alleen. Toen hij naderbij kwam, zagen wij dat er iemand bij hem was. Een man met een geoliede overjas en een wollen muts.

— Dat is mijn broer, zeide Bob. Hij wil u wel aan boord nemen; wij moeten scheiden; want men behoeft niet te weten, dat ik hier geweest ben.

Ik wilde Bob bedanken, maar hij viel mij in de rede en zeide :

— Laten wij daarover niet praten; men moet elkander helpen; wij zullen elkander nog wel eens weerzien. Het doet me plezier, dat ik Mattia van dienst heb kunnen zijn.

Wij volgden den broer van Bob en weldra waren wij in de eenzame straten van het stadje. Na eenige omwegen, hadden wij de kade bereikt.

Zonder een woord te spreken, wees ons Bob's broer naar een vaartuig, dat gereed lag om te vertreken. We begrepen dat dit het zijne was, en in weinige minuten waren wij aan boord; toen zond hij ons naar een kleine kajuit.

— Ik vertrek pas over een paar uur, zeide hij; blijf daar en maak geen gedruisch.

Toen hij de deur van de kajuit op slot had gedaan, sloop Mattia onhoorbaar naar mij toe, en drukte mij in zijne armen. Thans beefde hij niet meer.

(Wordt voortgezet.)

Kunstkronijk

DE CONCERTEN IN DEN SCHOUWBURG PATHE

Het viel den Gentschen Kunstkring gemakkelijk voor het 100e Concert, ingericht ter eere van den heer J. Beyls, eerevoorzitter en R. Guillemyn, bestuurder, eene keus te doen onder de reeds uitgevoerde nummers om een programma saam te stellen waarvan de bijval a priori verzekerd was.

Het optreden van den heer Roels, die zijn gevoelvollen «Zang der Heide» bij deze gelegenheid dirigeerde; de medewerking van Mev. Emmery-Step en der HH. Verniers, Debouvre en De Mulder, zijn eene aantrekking te meer geweest, zoodanig dat een gewone avondstond tot eene muzikale plechtigheid is uitgeloopen, waardig onder alle oogpunten als bekrooning van een tijdstip van werkzaamheid, inspanning en toewijding.

In den persoon van den bestuurder R. Guillemyn, met gescheken overladen, het geen voor iemand... de sa taille, onze lezers een klein gedacht geeft van hun aantal, werd door de gewone bezoekers aan den Symphonischen Kunstkring eene verdiende hulde gebracht. Loon naar werken.

Alleen zullen de leden ervan zich rekening geven dat, welke ook de resultaten zijn waarop zij voor die eerste periode mogen neerzien, het kunstminnend publiek recht heeft steeds hooger eischen te stellen.

Zij zullen, in eerste geval, zelfs den schijn willen vermijden als zouden zij, in hunnen keus, door nevenbedoelingen worden beheerscht en daarbij eene kreupele schifting toepassen waarin de besten onzer land- en stadgenooten zijn geweerd.

De middelen waarover den Kunstkring beschikt en de vele goede hoedanigheden waarvan zijne elementen zoo dikwijls hebben blijk gegeven, waarborgen ons voor de toekomst dat wij in onze verwachtingen niet bedrogen zullen uitkomen. E. H.

ONS HUIS — Groote zaal

Vrijdagmarkt

Het is zaterdag dat het Groot Vrijdenkersfeest in de Groote Zaal van «Ons Huis» gegeven wordt.

Voor de eerste maal wordt **Arbeid**, koor, door den heer Hoefman getoonzet, uitgevoerd door de Gewezene en Volkskinderen (30 uitvoerders).

Ook wordt het lieve kindertooneel «Koor der herderinnen», zang en dans, van den zelfden toondichter op de planken gebracht.

De mooie liederen: Feest van Jesus, Hoe onze kinderen god bidden, van A. Bogaerts, maken deel van het programma.

Als spreker zal de heer Frans Hogghé optreden en over Aimé Bogaerts als volksonderwijzer handelen.

Eene prachtige boekentombola zal het feest sluiten.

Ingang: 0.15 fr. Deuren open om 6 uur. Begin om 7 uur stipt.

SPORT

WORSTELEN

Zondag, 26 December, om 6 uur, en maandag 27, om 7 1/2 uur, wordt in de zaal van het «Café Gérard», Hoogstraat, 68, Gent, het Kampioenschap van Gent betwist, voor het zwaar en licht gewicht. De volgende worstelaars zullen er aan deelnemen: Henri Waldack, Maurits Danneels, Frans Dieudonné, Léon Depunt, Achiel Van Dichel, Florimond Moreels, Maurits Deconinck, Richard Desmet, Leon Vanderstricht, Leon Vandeputte.

Stadsnieuws

— **BERICHT.** — Ter gelegenheid van Kerstdag zullen de bureelen van het Stadhuis en die der gemeentekas gesloten zijn, Zaterdag aanstaande 25n dezer.

De aangiften van geboorten en overlijdens zullen ontvangen worden van 10 tot 12 uren.

— **VERDWENEN.** — Woensdag namiddag is de jongen Jean-Baptist-Charles Claeys, 14 jaar oud, wonende Peterselisstraat, 68, uit de jongensschool der Geitenstraat, verdwenen.

Hij was gekleed met bruine feuterhoed, bleu-marin vest, korte velourbroek en op kloefen.

Personen die over hem inlichtingen kunnen geven, worden dringend verzocht onmiddelijk de ouders of de politie-kommissaris te verwittigen.

Mijnheer en Mevrouw **Edmond Hamers-Peters** en kinderen

Mijnheer **Jozef De Pauw-Peters** en zoon

Mijnheer **Jules Peters** en kinderen

Mijnheer en Mevrouw **Benoit De Mulder-Peters**

Mevrouw Wed. **Peters-Christiaens** en kinderen

Mijnheer en Mevrouw **Edouard Fournier-Peters** en kinderen

laten Ued. met innige droefheid weten het onherstelbaar verlies dat zij ondergaan door het afsterven hunner teergeliefde Moeder, Schoonmoeder, Grootmoeder en Overgrootmceder

DAME

Sophia-Livina BOUILLET

weduwe Franciscus Peters

geboren te Yperen den 30e December 1830 en overleden te Gent den 23e December 1915.

De absouten gevolgd van de begraving in den familiekelder op het kerkhof der Heuvelpoort zullen plaats hebben in de parochiale Kerk van St-Pieters den 28e December 1915 om 9 1/2 uren.

Men vergadert ten sterfhuize Heuvelstraat 112, om 9 uren.

Gezien de huidige omstandigheden worden geene rouwbrieven gezonden.

De familie, vrienden en kennissen worden verzocht dit bericht als kennisgeving te willen aanschouwen.

MEDEDEELINGEN

VOLKSOPBEURING. — De dienst van briefwisseling voor ongeletterden met krijgsgevangenen, zal open zijn zondag 26 December, van 11 tot 1 uur, in de Laurentschool, Onderstraat. — Vergadering van afgevaardigden van maatschappijen en belangstellenden, zondag 26 Dec., te 12 uur, in het Nieuw Groot Hotel, Dierentuinlaan, 5-6.

HOFBOUWBELANGEN. — Zondag Algemeene vergadering van de Bond der Belgische Azaléakweekers en Handelaars om twee en half uren in het nieuw Groot Hotel Dierentuinlaan, 6, Gent. Dagorde: Verslag over de werkzaamheden 1915, Verslag over den geldelijken toestand; Algemeen overzicht; Référendum over de bestrijdingsmiddelen der Petricksazaléaziekte.

Om 3 en half uren Voordracht door M. Van Hove, Inspecteur van den Plantenziektendienst, over het nut der kennis der plantenziekten.

Van af 1 uur uitstalling van bloeiende planten.

TUINBOUWONDERWIJS. — Op Zondag 26 December om 10 1/2 ure houdt leeraar A. Ollumbien zijne vierde les over Fruitboomteelt in den Kruidtuin Ledeganckstraat.

Leeraar Burvenich zal om 11 1/2 ure zijne vijfde les over Groententeelt geven.

LEERT TEEKENINGEN LEZEN EN BEGRIJPEN. — De vakkundige lessen van dezen belangrijken leergang worden voortgezet. De 4e les is vastgesteld op zondag 26 dezer, om 11 1/2 ure 's voormiddags, in de bovenzaal van ons lokaal, St-Laafsplaats of Kruisstraat, n. 2, (bijzondere ingang). Toegang vrij.

Vak-Boekerij. — Vóór de lessen, van 10 1/2 ure tot 11 1/2 ure is de uitgebreide vak-bibliotheek voor het publiek opengesteld.

S. M. VOORUIT N. 1. — Zondag 26 December 1915, om 4 ure, in de Boekerijzaal van «Ons Huis», voortzetting der bespreking. De uitgenoodigde Bestuurleden der verschillende vereenigingen worden alleen toegelaten.

Burgerstand van Gent

GEBOORTE van 21-22-23 1915: Ferdinand Lootens, Smisstraat 114. — Robert Bettens Boomstraat 218. — Claire Wieme, De Smetstraat 114.

OVERLIDENS van 23 December 1615: Charles De Neef, z. b. Stropstraat 117. — Desiré Fack, z. b. 62 j. Ossenstraat 113. — Pieter Bertinchamp, electricien, 54 j. Bestormstraat 23. — Medard Vandercruyssen bediende 56 j. Bellevuestraat 42. — Nath. Van Quakebeke z. b. 66 j. Annonciadestr. 9 — Sophie Bouillet z. b. 84 j. Heuvelstr. 112, wed. Jos. Peters.

Huwelijken van 22 December 1915.

Baudon Antoon, gemeenteonderwijzer, Van Wittenbergstraat, 9, met De Graeve Maria, gemeenteonderwijzeres, Rabotlaan 7

Cristel Stephan, behanger, Annonciadenstraat, 26, met Verloove Rachel, z. b., Ossenstraat, 13.

Dauwe Frans, fabriekw., Lievegang, 22, met Lavraux Elodia, fabriekw., idem.

De Ronne Gustaaf, voerman, Zeemstr., 20, met De Vos Maria, keukenmeid, idem 45.

Doutrelingne Edgard, ingenieur, Mirystr., 41, met Jansens Helena, z. b., Nieuwbrugkaai, 27.

Janssens Augustijn, timmerman, Rabotlaan 133, met Wolws Theresia, fabriekw., id.

Lauwers Achiel, sigarenm., Meerschstr., 180 met De Stommeleir Rachel, fabriekw., Desmetstraat, 30.

Lange Michel, houtzager, Gezondheidstr. 77 met Van Lysebetten Nathalia fabriekw., Groendreef, 90.

Thienpont Hector, wijnaftrekker, St-Pieters-Aalststr., 152, met Rogiest Esther, kleermaakster, Veersteeg, 2.

Van Loo Alfons, daglooner, Palingshuizen, 73, met Speeckaert Elisa, fabriekw., id. 71

Vannieuwkerke Arthur, elektricien, Gentbrugge, met Veyt Anna, naaister, Tarbotstraat, 48.

Verdegem Alidor, fabriekw., Mariakerke, met Lefevre Martha, fabriekw., Ryhovelaan, 239.

Versichel Gustaaf, vervoerdersg., Meerschstraat 202, met De Lille Margaretha, fabriekwerkster Gazometerslaan, 142.

Feesten en Vermakelijkheden

VLAAMSCHE SCHOUWBURG

Zaterdag, 25 December, (eerste Kerstdag), om 7 uur, «Vrede op Aarde», van Hauptmann.

Zondag 26 December, om 7 uur, eerste opvoering van «Alleen op de Wereld», van Hector Malot.

GENTSCHE SYMPHONISCHE KUNSTKRING (Schouwburg Pathé), — Zondag 26 December, om 12 ure 's morgens en Woensdag 29 December, om 8 1/2 ure 's avonds concerten.

Venditie van Boomen

TE ZEVEREN

De Notaris DE VYLDER, te Deynze, zal op **Maandag 27 December 1915** om **10 ure** voormiddag te Zeveren (Cannenhoek) openbaar verkoopen.

95 gavige canadas en 2 schoone esschen comptante betaling. Te vergaderen te Zeveren ter herberg van Wed. Van Laere. 266.

TE BEKOMEN: bij Smeesters Alf., koopman in brandhout, te Gent, Londenstraat 146, eene partie sparren phaseelen voor bakkers. 291.

GEMEENTE STEENDORP (Provincie Oost-Vlaanderen). — Plaats van HOOFDONDERWIJZER. Aanvraag aan het Gemeentebestuur **vóór 25 December 1915.**

CARBURE

Huislampen en Bollantaarnen MET CARBURE

36, VOLDERSTRAAT, 36 bij de Veldstraat

GENT

Toebehoorten, Bekken, Tulpen, Griffen, Ringen, Joints, enz.

Huislampen en Bollantaarnen MET CARBURE

NAAR AMERIKA EN CANADA

per HOLLAND-AMERIKA LIJN via ROTTERDAM

Agent: *M. HARTOG*, te Terneuzen (Holland)

Verstrekt passagebiletten door de geheele wereld.

Schoencrème **ECLA**

Andere specialiteit *Lavalin* en alle andere merken op vraag

Ledervet voor Schoenen

POMMADE VOOR STOVEN

Mark «Soudanaise»

Levering van metalen doozen op vraag en naar monsters

Société ECLA - MEYER Frères

FABRIEKEN TE BRUSSEL

van chemische-technische produkten en metalen inpakkingen

Vertegenwoordiger: Hotel de Termonde, GENT (Zuidstatie)

VERLOREN : Dinsdag avond, gaande van de Gazometerslaan naar de Gantoisebrug te Gent: een carnet, inhoudende bankbriefjes van honderd en twintig franken der stad Gent. Groote belooning aan den terugbrenger: bureel blad. (288

WORDEN GEVRAAGD in de doozenmakerij A. De Nobele, Kortrijkschestraat 109, **zeer goede plakstermeisjes van stiel**; vast werk, goed loon. (287.

ON DESIRE, louer au mois, Machine à écrire-Remingt ou similaire. Ecr. prix et conditions: A. O. V. 132, Bur. Journl. 280

TE KOOP PER OCCASIE: koffietrommel in zeer goeden staat, inhoudende 50 kgr. Adres ten bureele van dit blad. 278.

MEN VRAAGT een GOEDE SCHIPPER om te reizen op Dender, Schelde en Leye. Charbonnière **Vandenhende, Renaix.** 268

BAKKERIJ met Koolovens te huren, aan Breydelstraat, 21. Voor de conditiën zich te bevragen: Koepoortkaai, 18, Gent.

APPARTEMENT te huren, met bijzonderen ingang, Jan Breydelstraat, 21. Zich te bevragen, Koepoortkaai, 18, Gent. 169

LUISTERT:

Borst- en Asthmalijders

Gij kunt genezen, wanneer gij niet eigenzinnig zijt. Schenkt vertrouwen aan de beroemde Abdijsiroop, die reeds vele duizenden lijders aan asthma, borst-, keel-, en longaandoeningen, tot dankbare genezenen gemaakt heeft. Volgt hun voorbeeld, gebruik ook de onfeilbare

ABDIJSIROOP

onovertroffen tegen asthma, borst-, keel- en longaandoeningen, heeschheid, keelpijn, bronchiet, hijgingen, influenza, hoest, verkoudheid, kink- en slijmhoest. Versterkt borst en longen. Lost de vastzittende slijm op, schaadt nooit.

Per flacon fr. 2.25, fr. 4.—, fr. 7.—. Eischt onze handteekening: L. I. AKKER, Rotterdam. Hoofd-Depôt voor België O. de Beul, Antwerpen. Verkrijgbaar in alle apotheken.

ZAKKEN Inkoop en verkoop van alle soorten ledige occasie zakken.

A. HUYLEBROECK EN ZUSTER

GENT, 15, Slachthuisstraat, 15, GENT.

VROEDVROUW Diploma van 1e klas in Frankrijk en in België. — Gewezen Adsistent-Arts. — Nieuwe methode gewaarborgd vrij van alle gevaar. Matige prijzen. 14, MARTELAARSPLAATS, 14, Noordstatie. BRUSSEL (91)

Verkoop alleenlijk per **500** kilos

KAAS-KOFFIE-CHOCOLADE

LEON SEGAERT

Vaartstraat, Gent (Deck)

De echte Noorweegsche

LEVERTRAAN

is te bekomen in de

APOTHEEK-DROGERIJ

J. VERGAELEN 51, Veldstraat GENT

ALLUMETTEN

Koopt voor den zekeren opslag allumetten aan 22,50 frank de kist van 100 pakken, alsook BENSDORP PADVINDER'S CHOCOLADE.

Hoogstraat, 122, Gent

HARINGHANDEL

Voor droogen en pekelharing, Rolmops, gerookte Makreel, Aberdaan, Stokvisch, Schelvisch, Sardijnen, enz. wend U tot het

Hulphuis der HARINGROOKERIJ

Octaaf VANDEN BOSCH

GENT, 46, Oudburg, 46, GENT

Voordeelige prijzen. — Goede kwaliteiten.

GEHEIME ZIEKTEN

De WITTE CONGULEN van de BEVRIJDEN genezen radikaal zonder verwerking, op alleen ondergaan en bij beide geslachten, als stenten en ontsmettingen der Waterpassagen, Blaas en Nieren, zooals Uitloopingen, Witte Verlezen, Puisuitvergangingen, Lendegeslinen, Steen, prostaat, pijnlijke of brandende Waterspoon. Neuk goede spuitgiling; zelfs bij de onderlingen en in de eerste gevallen. 2.40 fr. de doos Apotheken, 4 fr. rue des Dreuades, Brussel — Depot in Gent: De Moor, 11, Burgstraat, Antwerpen: 61, Meirstraat.

Een buitenkansje!

Een Terugblik

Proeve eener Geschiedenis der Gentsche Arbeidersbeweging door **AVANTI**

800 bladzijden Geïllustreerd

Handelsprijs: **5** fr.

Oorlogsprijs: **1.25** fr.

Te bekomen op ons bureel Hoogpoort, 29, (1e verdiep).

IN BELGIE

Te Mechelen

VOOR HET VAKONDERWIJS

Het zal aan vele oningewijden zeer zonderling voorkomen als we zeggen dat op gebied van beroepsopleiding, Mechelen de vijfde stad van het nijverige België, daar of omtrent niets bezit.

Dat verwijt treft alleen ons fameus gemeentebestuur, dat door een stelsel van viervoudig stemrecht, met een paar dozijnen stemmen meerderheid gekozen werd, waardoor onze stad, in werkelijkheid met eene machtige vrijzinnige meerderheid onder de knoeierij eener kunstmatige minderheid ligt. Die partij, behebt met kastengeest, zal er nooit aan denken, met de gemeenschappelijke gelden, werken van gemeenschappelijk nut op touw te zetten.

Wat is Mechelen's bijzonderste nijverheid?

De meubelmakerij, met hare fijne beeldhouwers en smaakvolle draaiers.

Maar die fijne ambachtslieden verdwijnen voor den « geroutineerden voortbrenger ».

Dat stelsel maakt van onze handige werkers der meubelindustrie, doodgewone voortbrengers-automaten van hunne bepaalde hoeveelheid stuks.

Zooals de « vrouwenmoden » zouden verdwijnen als er telkens niets nieuws voorkwam, zoo ook zal eens onze nijverheid in Mechelen uitsterven en schitterend bloeien... elders, wanneer er niet dadelijk wordt ingegrepen met het radikale en goede middel: het beroepsonderwijs.

Wat bezitten wij op dat gebied? Niets! Ja, toch wel, in den schoot der klerikale christene organisatie bestaat het vakonderwijs; rijkelijk ondersteund door Staat, provincie en Stad.

Onze vrijzinnige bevolking is dus verplicht zich neer te leggen bij een sektarisch onderwijs! En wie, ernstige huisvader, vertrouwt zijne zonen aan scholen toe waar men 't vakonderwijs met het godsdienstonderwijs mengt?

Het aanleeren van een beroep gebeurt niet onder de goddelijke welspekendheid van een vrome proost, maar moet staan onder de leiding van flinke vakleeraars, voor hunne kennissen, maar niet voor hunne overtuiging daartoe aangesteld; iets wat eene onmogelijke zaak is in een partijdige school, waar de innige bekommering niet is: « zullen onze leerlingen goede vakmannen worden », maar wel: « Zal door onze beïnvloeding zijn politiek idee gelijk staan met het onze? »

Daarin schuilt een groot gevaar.

Wij poogden den laatsten tijd op gebied van gemeenschappelijk vakonderwijs in theorie en praktijk wat aan te vangen; wij blikten in de toekomst, want onvermijdelijk gaat na den oorlog onze nijverheid eene *omkeering van belang* te gemoet.

In ons edel pogen stonden we voor de moeilijkheid der bevoordeeligde klerikalen, en toch zullen wij het niet opgeven!

Mechelen, nijverheidstad van 60.000 inwoners... geene enkele vakschool, dat kan en mag niet!

En komen zal het... En willen de bazen ons niet helpen in ons streven wat voor deze zoo belangrijk is als voor de arbeiders... welnu, dan zal er in de toekomst voor ons niets anders te doen staan dan met onze gereedschappen te verhuizen naar die streken waar door 't vernuft van onbekrompen bestuurders en medewillende werkgevers onze nijverheid zich verplaatst en in groei en bloei ontwikkeld zal hebben. Moest zulks gebeuren dit ware het verval van Mechelen, Mechelen beroemd door de eeuwen heen voor hare beeldhouwkunst.

Welaan, vrome bestuurders, gij die enkel moedwillig ziet door eenen partijdigen bril, aan u komt de eer dan toe om op uwe borst te kloppen en te zeggen « Mea Culpa »... door onze schuld gebeurde zulks! H.H.

PORTRET JEAN JAURES

Het portret van Jean Jaurès, den kampioen voor wereldvrede en eerste slachtoffer van den oorlog, is bij onze verkoopers te verkrijgen aan 5 centiemen.

Vraagt het bij uwen verkooper.

KOLENBEDEELING

Voor de tweede maal dat de behoeftigen kolen kregen, of beter gezegd, gruis van cokes, is men er met den groven borstel doorgegaan.

Wij zijn volledig tot akkoord dat er in alles misbruik kan bestaan en men daar moet tegen ingaan. Maar aan alles is toch eene grens, meenen wij.

De controleurs kregen bevel van hoogerhand om op vele boekjes van behoeftigen en soldatenvrouwen den stempel van kolen te gaan annuleeren.

Van wie kwam dat bevel?

En heeft men goed verzonnen wat hier gedaan is?

Vooreerst heeft men de controleurs eene verantwoordelijkheid op den nek gelegd die alle gedacht te boven gaat.

Meer nog: Soldatenvrouwen die op appartementen wonen waar in hetzelfde huis familieleden wonen, krijgen geen kolen, maar een antwoord: «Gaat u bij uwe familieleden warmen»!

Jongmans die alleen op een kamer wonen, geen kolen. En zoo zouden wij eene heele lijst gevallen kunnen aanhalen.

Het volk is misnoegd over deze zaak; wie draagt hiervan de verantwoordelijkheid?

De heeren van 't Comiteit zullen zich verschuilen achter de controleurs. En dezen zullen zeggen dat hunnen dienst zoo werd bevolen. Maar met al die aardige knepen zitten vele menschen zonder kolen.

Nemen de heeren van 't Comiteit de verantwoordelijkheid van dien toestand?

BIJ DE HUISEIGENAARS

Eigenaars en eigenaressen komen voor de tweede maal bijeen in de stedelijke feestzaal op Zondag 26 dezer. Hoofddoel: versterking van den eigenaarsbond om met meer gemak de huurlingen buiten te zetten.

Wat zijn die «patriotten» van zin?

MUSIKALE VOORDRACHT

Maandag 27 December om 6 ure, in de stedelijke feestzaal, Merodestraat, Muzikale Voordracht. Spreker: **Maurits Sabbe**. Onderwerp: **Onze oude Vlaamsche Volksliederen**: met uitvoeringen door mevrouw Marie Ontrop, leerares aan het Vlaamsch Conservatorium te Antwerpen en van M. Desiré Hubert, onderwijzer. Begeleiding door M. Ontrop, bestuurder van Antwerpen.

Er zal dus weer voor het Mechelsche publiek gelegenheid zijn om iets puiks en kunstigs te hooren.

De toegang is vrij en zij die nog eenigszins kunnen, vergeten de bussen voor onze krijgsgevangene broeders niet.

AANMELDINGEN

De dagen der aanmeldingen zijn vast gesteld als volgt, van 9 tot 2 uren voormiddag.

Maandag 27 December: klassen van 1885, 1886, 1887. — Dinsdag 28 December, klassen van 1888 en 1889.— Woensdag 29 December, de klassen van 1890, 1891. — Donderdag 30 December, klas 1893.

Van 9 tot 12 uren voormiddag en van 3 tot 6 uren namiddag: Maandag 3 Januari: klassen 1892, 1893, 1894, 1895; — Dinsdag 4 Januari: klassen 1896, 1897. — Donderdag 13 Januari: Burgerwacht.

* * *

Te Willebroeck

PARTIJBEWEGING

Door eenige vooraanstaande bestuurleden en partijgenooten werd er verleden zondag eene welgelukte vergadering gehouden.

De toestand der partij werd ernstig overwogen en besproken.

Met eenparigheid van stemmen werd er besloten terug regelmatig vergadering te houden en de afwezige bestuurleden te vervangen.

Wij verzoeken dus al de aangesloten leden der vakbonden tegenwoordig te zijn in het Volkshuis op heden zaterdag (Kerstmis) om 2 3/4 ure.

Op het zelfde uur vergaderen de leden van den Ziekenbond.

Vooraf, om 2 1/4 ure zal het bestuur zitting houden. De dagorde is zeer belangrijk.

Welaan, makkers, de handen uit de mouwen en allen op post!

Het Bestuur.

* * *

Te Lier

IS DAT REDELIJK?

Een werkman had over eenige dagen « opstand » tegen de politie geboden.

Aan het bestuur van het Steun comiteit werd gevraagd om zijn onderstand te ontnemen. Dat werd niet aangenomen. Beroep werd ingeslagen bij het Middenbureel en in 't steunkomiteit mocht niet meer uitbetaald worden, wat dan ook gebeurde.

Welnu, het huisgezin telt 4 kinderen, waarvan het oudste 6 jaar en het jongste 6 maanden is. Dat gezin is twee dagen zonder eten geweest, totdat een gebuur de vrouw een brood gaf en de kinderen die van honger schreiden, wat kon troosten.

Vier kinderen en een moeder zonder eten zetten omdat de vader wat brutaal zou geweest zijn tegen een paar nieuwbakken politiemannen die zelf tot bij den apotheker zouden moeten gaan om wat kalmeerend poeder in te nemen.

Wij vragen, ons waar de heeren van het Middenbureel het recht halen vonnissen uit te brengen, vóór het gerecht zulks doet, en dit op simpele aanvraag van een paar politiemannen, en zonder eerst een onderzoek te doen.

AAN HET COMITEIT VAN VOEDING

Weet men daar dat er tegenwoordig witte bloem gemengeld wordt met rogge of ietsdergelijks en dat daarvan grof brood gebakken wordt en verkocht aan 0,50 fr. den kilo.

Weet men dat er bakkers zijn die Hollandsch brood koopen aan het hof van Beiren en het voort verkoopen aan hunne klanten, in ruil van de broodkaarten. De bloem houden zij achter om klein goed te maken.

Dinsdag 7 December hebben wij versch gebakken brood zien wegen dat 60 grammen te licht woog. Bakkers roemen er op dat zij tot 140 en meer kilgr. brood kunnen bakken uit 100 kgr. bloem!!

Wij roepen de aandacht van wie het aangaat op dit feit, om er onmiddellijk een einde aan te stellen, en de bedriegers te straffen, zoo als het Provinciaal komiteit het voorschrijft.

BIBLIOTHEEK

De leden welke verlangen boeken in lezing te hebben kunnen zich wenden tot in den Winkel van «Voorwit» alle dagen (behalve den vrijdag) van 1 tot 2 uren.

Leden die over boeken beschikken mogen dzee afstaan aan de partij om anderen toe te laten zich te ontwikkelen: wij danken hun op voorhand. G. S.

* * *

Te Rolleghem

DE WOEKERAARS AAN HET WERK

De bevolking, hier en in den omtrek, wordt ten zeerste verontrust, over den stijgenden woeker die door een troepje schuimers gevoerd wordt met de gemeente bons.

De wisselkoers, welke over zes maanden aan ongeveer 5 % stond, hoe ongewettigd ook, was niet voldoende, die is op heden gestegen tot 20 en 21 % en stijgt nog gedurig.

Deze toestand is voor de werkersbevolking in 't bijzonder erg, want, als een arbeider nog het geluk heeft een paar dagen bij een landbouwer te mogen werken, wordt hij met een bon betaald.

Als die werkman nu, met denzelfden bon, bij denzelfden boer een stukje boter tracht te kooper, moet hij 20 % meer betalen, wat te verstaan, als hij er krijgen kan!

't Is niet te veel gezegd, als wij erbij voegen «indien hij er krijgen kan» want de boeren verkoopen zo liever aan de rijke menschen aan 6 tot 7 franken.

Geen enkele arbeider kan dergelijke woekerprijs geven, bijzonderlijk in dit gewest, waar 't meerendeel der werklieden, fabriekwerkers zijn, sedert 't begin van den oorlog totaal werkloos. De eenige fabrikanten van Moeskroen, die nu en dan een weinig doen werken, betalen eveneens met die bons, daar hier bijna geen ander geld in omloop is.

Sommige handelaars, weigeren vlakaf de bons, men kan zich een gedacht vormen hoe de werklieden die niets anders hebben dan die bons, er aan toe zijn.

Zooals we hooger zegden, verontrust in hooge mate dezen toestand de arbeiders, het is noodig daar een einde aan te stellen.

We dringen bij de bevoegde overheid aan door flinke maatregels te beletten, dat de menschen die reeds ongelukkig genoeg zijn, het nog dubbel worden, door overgeleverd te zijn aan een bende woekeraars, die met de bons eene echte zwendelarij voeren.

Camille Vanceekhout.

* * *

Te Nederbrakel

Ondanks het Provinciaal Comiteit besloten heeft: a) dat de in nood verkeerende gezinnen, waar een zoon bij het leger is, niets meer mogen afgehouden worden van den werkloozenonderstand, worden de onderstanden voorts afgehouden voor hunnen soldaat; b) dat de herbergiers welke hunne herberg niet sluiten, het recht hebben onderstand te genieten voor hunne kinderen onder de 16 jaren, wanneer deze voor eenen patroon werkten in den loop der maanden Juni en Juli 1914, wordt dit totaal over het hoofd gezien.

In een huisgezin van 6 personen bestaande uit vader, moeder, drij kinderen boven de 16 jaren en een kind onder de 16 jaar, zijn de vader, de moeder en het kind van den onderstand uitgesloten, gezien zij herberg houden en ze niet sluiten.

Ziehier wat daar nu mede gebeurt: Er blijven drij kinderen ouder dan 16 jaren welke moeten betaald worden, omdat zij werkloos zijn. Maar in deze gemeente wordt het derde kind genomen als huishoudster, en ontvangt bijgevolg 1,50 fr. per week in plaats van 3 fr. Dit maakt op 14 dagen $2 \times 6 + 3 = 15$ fr. in plaats van 18 fr.

Nog niet genoeg daarmede, van de 15 fr. wordt nu 7 fr. afgehouden voor den soldaat, zoodat er dus nog 8 fr. overblijft.

Alhoewel nu vader, moeder en kind uitgesloten zijn omdat zij herberg houden, wordt dan nogmaals van de 8 fr. 4 fr. afgehouden voor de herberg, zoodat de formidabele som van 4 fr. voor dit huisgezin overblijft!

Wij roepen de aandacht van het Provinciaal Comiteit op dezo feiten, en denken dat een ernstig onderzoek noodzakelijk is.

De bevolking van Nederbrakel laat bittere klachten hooren over de handelwijze van het Plaatselijk Comiteit, en wij hopen in het algemeen belang, dat de noodige voetstappen zullen aangewend worden, om de bestaande misbruiken te doen ophouden.

* * *

Te Aalst

VOOR ONS KLUITJESFONDS

Eerstdaags zal er een omzendbrief gestuurd worden aan de begoede burgerij onzer stad, tot inschrijving voor eene wekelijksche of maandelijksche ondersteuning, om dit nieuw edel werk toe te laten te leven.

We weten het, dat onze burgerij reeds erg is beproefd, maar we meenen toch dat ze de middelen zal weten te vinden om dezen behulpzaam te zijn, die ongelukkiglijk genoeg, niet in toepassing vallen van het Nationaal Werkloozenreglement en nochtans in den uitersten nood verkeeren, gezien ze nu voortaan verplicht zouden zijn — moest ons nieuw werk niet lukken — te leven met den onderstand van het Voedingscomiteit, 't is te zeggen: 2 kilos brood, 3 kilos aardappelen en een 1 1/2 liter soep per week.

Niemand zal het betwisten wie daarmede zou moeten leven, had geen menschenleven meer, want er ontbreekt dan toch nog zooveel.

Wij verhopen dus van onze inschrijvingsbulletijn een goed onthaal en danken op voorhand al dezen, die er hunnen steun willen aan verleenen, in naam van de zoo talrijke ongelukkigen die er zullen moeten van genieten.

En tot onze werklieden zeggen we: zijn er onder u, die het geluk hebben wekelijks nog iets te verdienen, die het dus wat beter hebben dan onze totale werklooze bevolking, die uitsluitelijk met hun steun van voeding- en werkloozenfonds moeten leven, wel trachten zullen ook iets te doen voor die ongelukkige menschen.

Ongetwijfeld zal er u wekelijks eene bus aangeboden worden, wel in dit geval steekt er uwe gift in, hoe klein ze ook weze, want veel kleintjes maken een groot en zijn heel dikwijls gercepen om de schromelijkste ellende te lenigen.

BROODNOOD! AARDAPPELNOOD!

Het is reeds verschillige weken, dat het Provinciaal Comiteit het meelrantsoen heeft moeten verminderen, tengevolge van de opeischingen van graan, die bij de boeren moesten gedaan worden ten voordeele der bevolking van onze stad.

Door het vroege goed vooruitzien, door den Bestuurder van ons lokaal Voedingsmagazijn, was er voor een «stock» gezorgd, en nu was de «stock» gaan vliegen, doordat het broodrantsoen (ondanks de vermindering van het rantsoen van meel in Gent) hetzelfde was gebleven.

De buitengemeenten hebben tot hiertoe aan hunne verplichtingen tegenover de stad nog niet voldaan, en van daar de verplichting minder brood per inwoner af te leveren.

Vandaar eene groote misnoegdheid bij de bevolking, die al die détails niet kennende, niet geen rekenschap geeft van de oorzaak van dien maatregel.

Maar toch is er hier aan plichtsvervulling te kort gekomen, want het mag niet, dat het nu zes lange weken is, dat wij graan *moeten* geleverd worden door buitengemeenten, en hiervan nog niets is terecht gekomen.

Dezen die meeten zorgen, dat de verplichtingen nagekomen worden, dragen hiervan de verantwoordelijkheid, en hebben onverwijld voor plicht gewetenvol hunne taak te volbrengen, want *broodnood* moeten dulden terwijl we zelfs over geene aardappelen beschikken, kan niets anders dan erge moeilijkheden met onze bevolking teweegbrengen.

En terwijl nu het broodrantsoen verminderde, was zelfs het Voedingscomiteit niet bij machte de toegekende aardappelen aan onze noodlijdende bevolking uit te deelen, en moest 't zich voldaan achten met voor iedereen toegekenden kilo aardappelen 10 centiemen in speciën uit te keeren.

En zoo kwam het, dat in plaats van twee maal daags aardappelen te moeten verorberen, de noodlijdende bevolking er zelfs geene kan koopen bij de winkeliers, omdat ook sedert verschillige weken de gemeenten verbod op den uitvoer van aardappelen in hunne gemeente hebben gelegd.

Dus broodnood en aardappelennood in één en dezelfde week!

Het is alsdan dat de vrienden Nichels en Flips zich tot den heer Bestuurder van ons Voedingsmagazijn hebben gewend, om hem hierover te spreken.

Verleden zaterdag, in de vergadering der afgevaardigden van den buiten en de heeren burgemeesters van de kantons Aalst-Herzele, is ook op dien benarden toestand door onzen vriend Nichels gewezen geworden en we verhopen den besten uitslag.

Gelukkigijk hebben we gehoord van den heer Karel De Wolf, onzen bestuurder, dat hij denkt, dat er weldra, door bijzondere maatregelen die hij met ons Schepencollege heeft besproken, hieraan een einde zal kunnen gesteld worden.

Plichtsbesef vóór alles! moet de leus zijn van al wie gelast is voor de bevoorrading van het volk te zorgen.

DE NIEUWE SCHOOLWET

is in eene voordracht door den heer schoolopziener Van Overstraeten behandeld geworden, en we betreuren de niet-aanwezigheid van vele werklieden, daar het onderwerp hen zeer aanbelangde.

Immers, velen onzer werklieden begeffen nog niet genoeg de verplichting van het onderwijs en de gevolgen van het niet bijwonen der school voor hunne kinderen, maar ook voor hen zelf.

Immers, een goed onderwijs voor de kinderen is allernoodzakelijkst en dat begrijpen ongelukkiglijk nog zoovele werkmenschen niet.

Ook voor de ouders voorziet de wet straffen, en niet alleenlijk geldboeten, maar zelfs ergere straffen.

Ziehier:

Onwillige ouders, die hunne kinderen niet naar school willen zenden, worden eerst verwittigd door den Schoolopziener, daarna voor den heer Vrederechter gedaagd, wiens vonnis aan het gemeentehuis moet worden uitgehangen met naam, voornaam, bedrijf en ades van den veroordeelde.

Dus, reeds eene zeer erge straf, in 't openbaar te moeten geschandvlekt worden.

Helpt zulks nog niet, dan kan de vader zijne rechten op de opvoeding van zijnij kinderen ontnomen worden, en die rechten opgedragen worden aan den heer kinderrechter.

De heer Schoolopziener verklaarde luidop, dat hij zijn plicht op dit gebied zal doen en onverwijld de nalatige ouders zal aanklagen.

Voor de kantons Aalst-Herzele

VOOR ONZE SOLDATENVROUWEN

In een vroeger artikel hebben we er op gewezen, dat de toestand in de meeste buitengemeenten voor onze soldatenvrouwen erbarmelijk is, gezien ze moeten leven met hun militaire vergoeding, zonder eenige andere hulp.

Vele van die vrouwen hebben ons hun droevig lot voor oogen komen leggen, en 't is ten gevolge van die bezoeken, dat we er in het Gewestelijk Comiteit der kantons Aalst-Herzele hebben over gesproken, en alle leden waren het eens om te erkennen dat er voor die vrouwen iets moest worden gedaan.

Immers het gaat toch niet op, dat terwijl den echtgenoot, den vader, zijn leven voor de verdediging van ons vaderland veil heeft, dat hunne vrouw, hunne kinders middelerwijl in ellende zijn gedompeld.

Het meerendeel dier vrouwen zijn huisvrouwen, ofwel kantwerksters, en te dien gevolge uitgesloten van de voordeelen van het Nationaal Werkloozenfonds.

Welnu een onderzoek naar den toestand van die uitgesloten soldaten-vrouwen is onmiddellijk bevolen, en we kunnen hem verzekeren, dat er over een klein kapitaaltje wordt beschikt, om hun ten minste toch tijdelijk ter hulp te komen.

Een nieuw goed werk dus, dat ter eere strekt van ons Gewestelijk Comiteit.

* * *

Te Geeraardsbergen

IN DEN AMERIKAANSCHEN WINKEL

Verleden week werd er bruine zeep verkocht aan 1.00 fr. den kilo, dus een buitenkansje in deze tijden, gezien ze elders verkocht wordt aan 2.30 à 2.50 fr. den kilo.

Maar ongelukkiglijk, de huisgezinnen welke het stelsel Mercier niet volgen, konden er geene bekomen, want slechts huisgezinnen van zes of meer personen kregen een halven kilo.

Als er nu geene zeep genoeg was voor alle huisgezinnen, waarom niet getracht toch zooveel mogelijk alle werkersfamiliën te gerieven?

Want, zal er in een huisgezin van 5 personen, getroffen door werkloosheid, niet evenveel gebrek zijn als in grootere huisgezinnen? Want als men niet anders heeft dan de hulp van 't Comiteit, is het leven zeer lastig.

En waarom de kruidenierswaren ook niet verdeeld volgens het hulshouden, zooals het geschiedt met het brood?

Wij geven toe dat dit alles niet gemakkelijk is, maar men zou toch moeten alle families gelijk stellen.

Kan er ook geene verbetering gebracht worden, dat de menschen daar zoovele uren niet zouden moeten staan in alle weders, om wat waren te verkrijgen, als zij dan nog nu twee of drie uren schilderen nog niet mogen huiswaarts keeren zonder iets?

Een werkman.

* * *

Te Syngem

Toen wij nog op de schoolbanken zaten leerde onze meester ons het overgroote nut der steenkolen, als brandstof, als voortbrengers van het lichtgas, van de stoomkracht en duizend nuttige zaken meer, doch wij hadden nooit kunnen denken dat zij ook zouden oorzaak zijn eener zware indigestie van een onderpastoor.

Inderdaad, sinds «Vooruit» vóór eenige weken, de zonderlinge handelwijze van het Comiteit van het Werkloozenfonds hekelde welk aan pastoor en onderpastoor van Syngem toeliet kolen te halen op het neerhof van het Godshuis, bestemd voor de Werkloozen, terwijl alle andere burgers hunne kolen aan het schip moesten afhalen en zich moesten bevredigen met wat men hun bestelde, loopt de onderpastoor niet op zijn gemak.

In zijn sermoen van Zondag laatst heeft hij daarvan een bewijs gegeven.

Hij donderde hevig op de slechte gazette — zegge « Vooruit » — welke hier veel gelezen wordt, en verklaarde dat « eene slechte gazet koopen veel grooter kwaad is dan stelen » want, voegde hij er bij, « wie steelt ontneemt maar het tijdelijke aan zijn evenmensch terwijl eene slechte gazet koopen waarin er te lezen staat dat de pastoors in dezen tijd van oorlog begunstigd worden door het Comiteit der Werkloozen, dat is andere... peper!

Wat zonderlinge zedeleer!

Allo, lezers van Syngem, indien er onder u zijn die van d'occasie willen profiteeren, zegt vaarwel aan « Vooruit », steelt maar zooveel het uw hartje lust, en slaapt dan maar gerust op uwe twee ooren.

Maar, om de liefde van uwen evenmensch besteelt toch niet de arme duivels maar ga eerst bij den... onderpastoor. Of liever,... doet dat niet, want gij zoudt het duur bekoopen.

* * *

Te St-Nikolaas

De zondagsche geldinzameling, ingericht door het «Komiteit voor Hulp aan Krijgsgevangenen» bracht in de maand November de som op van fr. 671.25. In bijzondere giften werd er 145 fr. ontvangen; de lichting van de bus, geplaatst in het gasthof «Cambrinus», gaf 12.50 fr. De totale ontvangsten beliepen dus de schoone som van fr. 828.75.

An de volgende St-Nikolaassche krijgsgevangenen werd er in November een pakje verzonden eener waarde van 8 tot 12.50 fr.:

Aelbrecht Aug., Parchim; Alofs I., id.; Baetens S., Konigsmoor; BauwensP., Sudau Zollhaus; Beeckman A., Grosse Stsede; Jacob B., Edewecht; Bogaert P., Perchim; Bombeke A., Gustrow; Bontinck A.; Cassebrück; Brassine J., Edewecht; Broeck F., Sichtenhorst; Cantillana A., Gustrow; Cornelis E. J., Königsmoor; Braet D., Oberhode; Braet I., Soltau; Daman Ed., Alten-Grabow; De bauwer R., Schneeheide; De Bock D.,Teichnühle; De Maere J., Friedrichsfeld; De Maere A., Gustrow; Den Tant J., Clausthal; Delcor P., Sichtenhorst; De Haen Fr., Güstrow; Dutri E., Edewecht; Duymelinck A., Cellelager; Faresijn S., Münster; Fierens A., Goslöh; Govaert J., Güstrow; Henderickx B., Cassebrück; Heyman Fr., Münster; Heynderickx J., Parchim; Heyninck J., Alten-Grabow; Hofman Fr., Hakenmoor; Hoogstadt A., Lichtenhorst; Hoste Ch., Lichtenhorst; Lavergne A., Göttingen; Lintacker J., Münster; Losa J., Hameln; Lyssens, Cellelager; Lyssens A., Münster; Maerckaert J., Friedrichsfeld; Maes Gh., Edewecht; Maes O., Königsmoor; Mange J., Lichtenhorst; Mariën P., id.; Méchant A., Gustauch; Mertens A., Münster; Moerloos A., Washek; Moerloos E., Friedrichsfeld; Noens J., Münster; Penneman A., Hölsen; Roels Is., Süder Zollhaus; Roggeman Fr., Hildesheim; Rottiers A., Güstrow; Sertijn H., Hestenmoor; Smet A., Alten-Grabow; Soetens J., Holzminden; Steenwegen H., Lichtenhorst; Strijbol J., Münster; Trienpont J., Soltau; Van Bel W., Lichtenhorst; Van Bellingen J., Münster; Van Buynder L., Lichtenhorst; Van den Bergen A., Oberhode; Van den Berghe I., Münster; Van Den Eynde O., Soltau; Van De Steene P., Güstrow; Van De Velde S., Cassebrück; Van Hoye L., Cellelager; Van Nieuwenborght L., Sennelager; Van Puyvelde I., Munster; Van Riet J., Cellelager; Van Wouwe J., Lichtenhorst; Verreman Ch., Böhimte; Vercammen F., Munster; Vercauteren C., Güben; Verelbois O., Göttingen; Verhaeghen A., Hulsen; Verstappen J., Lichtenhorst; Wamman J., Obertsoode; Weyn L., Munster; Wuytack P., Alten-Grabaw.

Voor de overige krijgsgevangenen (er zijn nog een groot getal) van St Nikolaas waarvan de familie of vrienden het adres bestelden op het bureel of bij de leden van het komiteit, zal de verzending in de maand December geschieden. De familieleden of vrienden van de volgende krijgsgevangenen zijn vriendelijk verzocht op het bureel, Kokkelbeek, 10, een volledig adres te bezorgen: Aelbrecht Th.; Passemiers Oscar; Strijbol Ghislain; Van Overloop Jozef; Dierick Emiel; Buyle Armand; Vercruyssen Louis; Verschueren Edmond en Van Acker Ivo.

Daar de ontvangsten van den 1ste zondag van December wederom schitterend waren (fr. 127,05), zal het komiteit in die maand opnieuw menige zendingen naar zijne beschermelingen kunnen verwezenlijken en het hoopt dat de St Niklaassche bevolking, dezelfde ondersteuning zal blijven verschaffen aan zijne broeders in ballingschap in de kampen in Duitschland en kan er niet genoeg voor bedanken.

Denkt dus zondag aanstaande aan onze krijgsgevangenen!!

De minste gift, 1 cent of 1 centiem is welkom, doch geene knoppen, medaliën of

slechte nikkelstukken, want daar kan niets mede verricht worden. Zulke milde(?) gevers mogen die gerust bij zich bewaren en de bussen onverlet voorbij gaan.

* * *

Te Lokeren

SLECHTE REGELING IN DE AMERIKAANCHE WINKELS

Verleden donderdag werd er in de wijklokalen bekend gemaakt dat er den vrijdag morgend smout, rijst en koffie te bekomen was. Dit nieuws werd met groote vreugde door de werkloozen ontvangen, bijzonderlijk omdat er zooveel gebrek aan vet is.

Ongelukkiglijk zijn er vrijdag weeral te betreuren feiten voorgevallen, welke enkel te wijten is aan de slechte regeling. Inderdaad, voor onze stad welke rond de 24.000 inwoners telt, zijn slechts twee winkels: één in den Werkmanskring, Kazernestraat, voor de ondersteunden en één in de Statiestraat voor de niet ondersteunden.

Als u denkt, lezers, dat er vrijdag morgend van af 4 ure menschen op de been waren om wat smout, rijst en koffie te halen naar den Amerikaanschen winkel! Als het 7 uren was stonden er wel 1500 menschen aan de poort van den Werkmanskring en de winkel opent maar om 8 ure!

Er zijn menschen welke 5 tot 6 uren met hunne slechte blokken aan, in den modder en regen hebben staan trippelen vooraleer bediend te geraken. Kan het dan anders dat de arme werkloozen, die daar zoo lang moeten staan, slecht geschoeid en gekleed, met een nauwlijks half gevulde maag, al eens beginnen te morren en ongeduldig worden en wanneer ze daarbij dan nog eens van sommige heeren uitgemaakt worden voor gespuis!

Maar is het dan in de Statiestraat ook geen gespuis, waar al de begoede burgers komen, en waar ook al meer dan eens ruiten ingebeukt zijn door het gedrang?

Neen, heeren leden van het Voedingscomiteit, de schuld is aan u. Sedert lang hebben onze beide afgevaardigden al voorgesteld om ten minste vier winkels te openen, maar dat kan niet zijn, nietwaar?

Is het misschien omdat zij het voorgesteld hebben dat het niet mag gebeuren? Wij willen u in dit geval gerust stellen dat we er geen bluf zullen over maken!

Wij vragen het nogmaals, in het belang der gansche bevolking, het getal winkels ten minste te verdubbelen met een goed geregeld personeel.

Dan, en eer niet, zal alles op wieltjes loopen, en zullen er zich geene gevallen meer voordoen zooals we nu reeds te betreuren gehad hebben!

Sévère.

* * *

Te Meirelbeke

Geachte Heer Hoofdopsteller,

Het is heden eene maand geleden dat er smout in den Amerikaanschen winkel, Hundelgemschensteenweg (Flora) was.

De eerste nummers bekwamen een kilogram; de nummers welke den zaterdag besteld worden een 1/2 kilogram.

Heden is het nog slechter; de eerste nummers bekomen weer 1 kilogram, deze die heden zaterdag besteld worden: **niets.**

Het zijn altijd, zooals u ziet, de zelfden die bevoordeeligd worden en dit is het geval met al wat er komt: spek, zeep, koffie, enz.

Als men vraagt waarom dit zoo geschiedt antwoordt men ons: « Wij verkoopen zooals wij willen en als er geen meer is kan men geen meer geven ».

Het ware nochtans gemakkelijk met een beetje goeden wil, iedereen tevreden te stellen.

De gezinskaarten moeten den maandag voor het meel ingediend worden, zoodat men omtrent weet hoeveel huisgezinen smout vragen als er is.

Ik geloof dat er in dezen tijd geen huisgezin is welke geen kilogram of 1/2 kilogram smout kan gebruiken.

Maar neen, het schijnt dat daar lieve kinders gemaakt worden. Huisgezinen, al bestonden deze maar uit twee personen, maar die naar de winkel der ouders gaan van deze die bestellen of hen zelf de penning jonnen, iedere maal een kilogram bekomen, zoo ook voor wat de zeep aangaat.

Tusschen haakjes gezegd: weinigen hebben hier zeep gezien en zijn dus verplicht 2 fr. in de winkels te betalen. Waar gaat de zeep welke voor den verkoop alhier bestemd is naartoe?

Kan het Komiteit geen toeziener aanstellen welke den verkoop der waren regelt, zoodanig dat iedereen zijn beurt krijgt?

Ook wordt gevraagd waarom de waren veel duurder verkocht worden dan een paar duizend meters van hier (winkel St-Eloystraat, Gentbrugge, winkel Hundelgemschensteenweg, Ledeberg). Werden deze aan den zelfden prijs verkocht dan zou er meer aftrok in zijn, en zou men niet verplicht zijn er een goedkoopjeswinkel (soldeuhuis) op na te houden zooals laatsleden is geschied en waarbij de beste koopjes weer voor de vrienden waren. **L.X.**

* * *

Te St-Amandsberg

Het komiteit van het «Werk der krijgsgevangenen» van het H. Hert heeft thans aan al de krijgsgevangenen van die wijk (33) een 5e kantien gezonden.

Talrijk zijn de bedankingen die het komiteit van deze krijgsgevangenen en hunne familieleden ontvangen. Wat zullen onze verbannen broeders thans weer tevreden zijn over dit vijfde pak dat, ter gelegenheid van Kerstdag en Nieuwjaar van bijzonderen inhoud is.

Het werk, geniet ook meer en meer de achting en de medewerking van alle medeburgers. Verscheidene herbergiers vroegen, onder andere, bussen in hunne herbergen te mogen plaatsen, ten voordeele van onze krijgsgevangenen.

Dit voorbeeld diene algemeene navolging. Al dezen die eene bus wenschen te plaatsen, hebben enkel de aanvraag te doen aan de afgevaardigden: M. Buyens, Molenstraat, 102, of Ch. Bekaert, Klinkstraat, 63, St-Amandsberg.

TE GENT

****

Cinema Vooruit

Ingang St-Pietersnieuwstraat
(Poort nevens den café)

Programma voor de vertooningen van Zaterdag 25 (Kerstdag) Zondag 26 Maandag 27, Dinsdag 28, Woensdag 29, Donderdag 30 tot en met Vrijdag 31 December.

1. 2.

Genesheer tegen zijn wil

naar de fijne komedie van Molière

3. 4. 5. 6.

De Schoorsteenvegers der Wereldsteden

aandoenlijk drama in vier deelen

De oude hovenier Mason leeft gelukkig te Montjovet op het kasteel van graaf Denin.

Mason heeft eene beeldschoone dochter, die opgemerkt wordt door den zoon van den graaf, Albert.

Door beloften verleit, loort Mason's dochter weldra in diens strikken.

Korten tijd nadien, zit Josephina mijmerend bij het wiegje vruchteloos wachtend naar den jongen graaf, die beloofde terug te keeren.

Doch ze blijft wachten. Op bevel zijn's vaders verliet hij de streek op weg naar Frankrijk terwijl de oude Mason met zijne dochter en haar kind door den regisseur van Montjovet op straat worden gezet.

Treurig is het vertrekken van Mason die, met het weinige die hij nog bezit op eene kar geladen het plekje verlaat waar zooveel gelukkige doch ook bittere stonden voor hem zijn vervlogen. En snikkend zoo dat de tranen hem van het door kommer doorrimpeld gelaat vloeien stapt hij naast het ezeltje dat zijn boedel heenvoert.

Onder de smart en schande gebukt sluit Josephine en haar kind de treurige stoet.

DE LIJDENSWEG DER ARME KINDEREN SCHOORSTEENVEGERS, IN DE WERELDSTEDEN.

Acht jaren zijn verloopen. Gaspard die van dorp tot dorp op zoek is naar kleine schouwvagers, doet een rijke kinderoogst op. — De ellende der arme moeders werpt hem hare lievelingen in de armen die voor enkele zilverlingen aan moedertjes kussen werden ontrooid. — Al wat de honger aan bitters vermag krijgt men te zien. Nergens is er hulp in 't arme dorp. De oogst werd vernield, en werk is er niet; wat blijft er de ongelukkige vrouwen over?... En zoo, maakt Gaspard prachtige zaken.

Een arme vrouw brengt hem haar zoontje de kleine Charlot, 't beste speelkameraadje van Tonin, 't zoontje van Josephina. Nog eenmaal wil Charlot zijn vriendje zien voor hij heengaat, doch wanneer Tonin vernemt dat Charlot hem verlaat, barst hij in tranen uit en smeekt zijne moeder te mogen meegaan.

— Kom, moedertje, zoo schreit het, laat me gaan, laat me ook centjes verdienen voor u en grootvader?

En vreezend voor de ellende die voor de deur staat, stemt de moeder weenend toe, en hand aan hand gaan beide kinderen heen naar 't zwarte onbekende...

Frederic, de vader van Tonin komt van Frankrijk terug en zoekt Josephina te Polain op. De arme moeder smeekt hem haar eer terug te schenken en de kleine Tonin op te zoeken. Doch de oude graaf blijft echter onverbiddelijk. Dan ontsteekt de gekwetste moeder in gramschap en met een fier gebaar wijst ze de geldelijke hulp af die haar wordt aangeboden en hem de deur toonend roept ze uit: Liever sterf ik van honger dan uw geld te aanvaarden!...

Tonin en Charlot, de kleine schouwvagertjes staan voor het prachtig hotel van graaf Alberic.

Tonin, het arme jonksen is doodmoe, en laat zich op den dorpel neervallen. De oude portier krijgt het week om het goede hart en door medelijden aangegrepen brengt hij hem een kop vleeschsap. Dan geeft hij den kleine den raad op graaf Albéric te wachten om hem een almoes af te smeeken.

Echter komt Gaspard, de kindertyran er voorbij en met een schop wordt de kleine Tonin de straat weer opgejaagd. Hij moet naar de St-Maximstraat om er eene schouw te vegen. Wankelend vlecht het arme snikkeltje er heen. Gelukkig ontmoet hij zijn lijdensvriend Charlot die in zijn plaats het werk doen zal en hem de verdiende centen zal afstaan.

Tonin keert terug naar het hotel zijn's grootvaders en nauwelijks is hij er aangekomen of Frederic treedt er buiten. Bedelond steekt het jongentje de handjes uit waarin zijn vader eenig geld neerlegt. Doch door dit pijnlijk en lijdend gezichtje aangetrokken vraagt hij hem deelnemend: Vanwaar komt ge, kleine?

En weldra vat Frederic de gansche waarheid. Dit kind, dit zoo diep ongelukkig schepseltje, is zijn kind, zijn eindelijk teruggevonden Tonin, het kindje van Jophina, zijn zoon!...

En over van geluk neemt hij de kleine op, drukt hem in vervoering aan het hart!

Terwijl vaagt de goede Charlot de schouw der St-Maximestraat... Hij moest er helaas den dood vinden. Door een spleet dringt er rook in de schouwpijp binnen en weldra valt het edele kaapje als offer zijner diepe genegenheid.

Josephine leest in een dagblad het ongeluk en denkend dat het haar kind geldt gaat ze door angst aangegrepen naar de groote stad. Daar wordt haar vermoeden door een misverstand zekerheid, en hel lachend met een verteerend vuur in de oogen, ploft ze ten gronde: Josephine is verward in den geest.

Inmiddels wordt de kleine Tonin in een kleine heer herschapen, en aan zijn vader's hand gaat hij zijne moeder opzoeken. Helaas!... De ongelukkige herkent haar kind niet meer in het rijk uitgedoscht jongetje, en steeds beweent ze het schouwvagertje dat ze voortdurend dood waant. Dan trekt men Tonin de oude zwarte plunje aan, en wanneer ze 't kereltje weer in zijn werkkleedertjes te zien krijgt, slaakt ze een luide vreugdegil, en keert haar het verstand terug. Hartstochtelijk prangt ze het aan haar hart, en tusschen Frederic's en Tonin's kussen blikt haar thans de toekomst met de rijkste kleuren aan.

7. 8. 9.

Ledige plaats

drama in 3 deelen

De eenzaamheid moede waarin de dood zijner vrouw hem gedompeld heeft, is de graaf de Sèvres hertrouwd. Om zijn huwelijk met Anna de Bligny te vieren, heeft Lucien, twintig jaar oud, het regiment verlaten. Lucien, door den invloed van Anna, sluit zich aan bij het kleine hof der gravin, waar Maxime de Rion en André Nancy zich door hunnen bestendigen ijver doen opmerken.

De graaf de Sèvres wordt de bijzondere aandacht, waarmede Maxime de Rion en André Nancy de jonge gravin omringen, gewaar en gelast Charles, zijn dienaar, de gravin te bewaken.

Lucien moet weldra zijn regiment vervoegen.

Om hem eene blijde herinnering van zijn verblijf op het kasteel te laten, richt de graaf eene groote jacht in. Al de vrienden zijn uitgenoodigd.

De jacht is begonnen, amazonen en ruiters draven lustig door de bosschen van Sèvres. Charles verliest de jonge gravin, steeds van bij gevolgd door Maxime en André, uit het oog niet. Hij bespeurt een ruiter, die bij eene jachthut wacht; een weinig later treedt Anna, van de jagers verwijderd, het paviljoen binnen. De graaf, spoedig door Charles verwittigd, zal zich wreken! Hij begeeft zich naar de hut, waar bij Anna aantreft. Alvorens zich te verwijderen, geeft hij een bevel aan Charles.

De jacht is geëindigd, de eetzaal weergalmt bij het geestig gelach; al de uitgenoodigden spreken lustig en niet één vermoedt het drama dat zich voorbereidt.

Slechts drie plaatsen zijn ledig, die van Maxime, André en Lucien. Angstig wacht de graaf. Is het André of Maxime, die, ginds, opgesloten, zijne wraak zal ondergaan? Men kondigt Maxime de Rion aan. «Het is dus André», denkt de graaf, die Lucien doet verwittigen dat men slechts op hem wacht. Op dezen stond gaat de deur open en André Nancy treedt binnen. De graaf laat een schreeuw hooren. Op dit oogenblik ziet hij door het breede venster, in de verte, aan den zoom van het bosch, een rood schijnsel. Het is de brandende jachthut!

10. **Polydore**, komiek.

Maandag 27, Donderdag 30 December

GROOTE VERTOONING IN DE BOVENZAAL

De vertooningen in de **GROOTE ZAAL** beginnen om 7 ure stipt.

De vertooningen in de **BENEDENZAAL** beginnen om 6 1/2 ure stipt.

Voor de **GROOTE ZAAL** alle dagen, des morgens van 11 tot 2 ure, 's namiddags van 6 tot 9 ure, kaarten op voorhand te bekomen in het Feestlokaal, St-Pietersnieuwstr.

Zaterdag 25 December (Kerstdag) en Zaterdag 1 Januari (Nieuwjaar)

Groote Cinema-vertooningen

in de Benedenzaal

ALGEMEENE INGANGPRIJS

30 centiemen

Daar het op deze dagen een stroom zal zijn, raden wij elkeen aan zijne kaarten op voorhand te nemen, gezien er ook voor deze twee bijzondere vertooningen kaarten op voorhand te bekomen zijn in 't Feestlokaal.

****

****

Lokaal "Vrijheid door Broederschap"

Zwijnaardschensteenweg, 165, Gent

Tooneelkring «Vrijheid door Broederschap»

ZATERDAG 25 DECEMBER 1915
(KERSTDAG)

GROOT TOONEELFEEST

PROGRAMMA:

BAAS KIMPE

drama in 5 bedrijven van H. Van Peene.

Voorslot:

ONZE NEEF SIXTUS

blijspel in 1 bedrijf van Julius Weytinck.

Deuren open om 6 1/2 ure. Begin om 7 1/2 ure stipt. — Kaarten te bekomen *in het* lokaal en bij de leden van den kring. — Ingangprijs 0.25 fr.

****

Volksschouwburg « Vooruit »

(FEESTLOKAAL, St Pietersnieuwstraat)

MULTATULIKRING

—(o)—

ZATERDAG 25, ZONDAG 26, MAANDAG 27 DECEMBER 1915, ZONDAG 2 EN ZONDAG 9 JANUARI 1916

Vijf opvoeringen van het groot succes

HET GENTSCH VOLKSLEVEN

of

JANTJE EN MIETJE

volksstuk in 6 bedrijven, door J. LEFEVRE

Regie F. DE MEY

—(o)—

Verdeeling der bedrijven:

1ste bedrijf 1829: **De geboorte van Jantje en Mietje**

2e bedrijf 1850: **De eerste communie**

3e bedrijf 1859: **De loting**

4e bedrijf 1875: **Donkere dagen**

5e bedrijf 1898: **De werkmansdecoratie**

6e bedrijf 1912: **De gouden bruiloft**

Groote tooneelschikking — 200 personen op tooneel — Muziekkorps

Nieuwe schitterende elektrische verlichting van den Cité

—(o)—

Tusschen het 3e en 4e bedrijf 25 min. poos

—(o)—

Alle dagen kaarten te bekomen in 't Feestlokaal van 11 tot 2 uur en van 6 tot 9 uur

—(o)—

PRIJZEN DER PLAATSEN:

Voorrijen 0,75 fr. — Achterrijen en 1ste Galerij 0,50 fr. — Balcon 0,40 fr. — 2e Galerij 0,30 fr. — 3e Galerij 0,25 fr.

—(o)—

Deuren open om 5 1/2 ure. — Gordijn om 6 1/2 ure

* * *

Door de Fanfare «De Volksvrienden» bestuurder gezel Edm. Pagnon. Tijdens de tusschenpoozen der vertooningen

MUZIEKALE UITVOERINGEN

Vóór het 1e bedrijf: **L'Africaine**, fantasie de l'Opéra van Meyerbeer. — Tusschen 1e en 2e bedrijf: **Les jours de Soleil**, ouverture van H. Kling. — Tusschen 2e en 3e bedrijf: **Fille de Soleil**, melodie, geschikt door G. Allier van G. Bonicontro. — Tusschen 3e en 4e bedrijf: **La Mascotte**, fantaisie, geschikt door J. Muldermans van Audran. — Tusschen 4e en 5e bedrijf: **Sérénade** van Lardeur. — Tusschen 5e en 6e bedrijf: **Veillée de l'Ange Gardien**, andante, geschikt door Ch. Tilly van Pierné.

Tijdens de uitvoeringen zullen de deuren gesloten blijven.

Ter gelegenheid van Kerstdag en Nieuwjaar

GROOTE OCCASIE

VAN

GOEDE EN NUTTIGE BOEKEN

AAN UITERST LAGEN PRIJS

	Prijs in den handel	Spotprijs ter gelegenheid van het winnen onzer duizenden nieuwe lezers
Een Terugblik « Proeve eener Geschiedenis der Gentsche Arbeidersbeweging gedurende de 19e eeuw », door AVANTI, met naschrift van E. ANSEELE), geillustreerd, 800 bladzijden	5,00 fr.	**1,25 fr.**
De Fransche Revolutie van 1848 (EICKOFF en BERNSTEIN) geillustreerd 800 blz.	6,00 fr.	**1,50 fr.**
De Voddenraper van Parijs (Felix PYAT), 2 deelen geillustreerd 1250 bladzijden	7,00 fr.	**1,75 fr.**
Martin de Vondeling (Eugeen SUE), 2 deelen, geillustreerd 1250 blz.	8,00 fr.	**2,00 fr.**
De Wandelende Jood (Eugeen SUE), 2 deelen, geillustreerd 1400 blz.	9,00 fr.	**2,25 fr.**
De Zeven Hoofdzonden (Eugeen SUE), 2 deelen, geillustreerd 1530 blz.	10,00 fr.	**2,50 fr.**
De Verborgenheden des Volks (Eugeen SUE), 5 deelen, geillustreerd 2700 bladzijden	20,00 fr.	**5,00 fr.**

EEN LOT VAN ZES KLEINE WERKEN:

1. **Kapitalisme en Socialisme** (RIENZI)	6,00 fr.	**1,50 fr.**
2. **Collectivisme op Nijverheidsgebied** (VAN DER VELDE) . .		
3. **Voor 't Volk Geofferd** (E. ANSEELE		
4. **De Geschiedenis der Voorkampers van Rochdale** . . .		
5. **De Puinhoopen** (VOLNEY)		
6. **Door Arm Vlaanderen** (DE WINNE) geillustreerd		

EEN LOT VAN ACHT KLEINE FRANSCHE WERKEN:

1. **Josée** (Jean CHALON)	12,00 fr.	**2,50 fr.**
2. **l'Evolution de la Femme** (Me FOULEY-DARQUE)		
3. **La Réduction des heures de Travail** (Em. VINCK) . . .		
4. **La Jeunesse Laïque**		
5. **Bonne Santé** (Dr TERWAGNE)		
6. **En terre Liégeoise** (Fél. PAULSEN)		
7. **Evolution de la terre et de l'homme** (Jean CHALON) . . .		
8. **La terre, astre du ciel** (Jean CHALON)		

Deze boeken worden alleen 'S NAMIDDAGS afgeleverd in ons bureel, Hoogpoort, 29, (1e verdiep) van 2 tot 5 ure.